

Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΝΟΜΟΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Κανονιστική Απόφαση δυνάμει του άρθρου 411

Δυνάμει Διατάγματος που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας ημερομηνίας 27.2.2004 (ΚΔΠ 110/2004), το Υπουργικό Συμβούλιο έχει εξουσιοδοτήσει την Επιτροπή της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών (στο εξής «Επιτροπή ΥΕΑΣΕ») με βάση την παράγραφο (στ) του άρθρου 411 του περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμου (στο εξής «ο Νόμος») να ρυθμίζει, με απόφασή της που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, τα θέματα που αναφέρονται στις παραγράφους (α) έως και (ε) του άρθρου 411 του εν λόγω Νόμου.

Η παρούσα Κανονιστική Απόφαση αφορά τις Εσωτερικές Διαδικασίες Αξιολόγησης Κεφαλαιακής Επάρκειας (στο εξής «ΕΔΑΚΕ») των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (στο εξής «ΣΠΙ»). Εκδίδεται βάσει του άρθρου 411(β) του Νόμου και εφαρμόζεται σε συνδυασμό με την Κανονιστική Απόφαση της Επιτροπής ΥΕΑΣΕ για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των ΣΠΙ (ΚΔΠ 2/2008). Πιο συγκεκριμένα, η παρούσα Κανονιστική Απόφαση απαιτεί από όλα τα ΣΠΙ, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, να διαθέτουν αξιόπιστες, αποτελεσματικές, κατάλληλες στρατηγικές και διαδικασίες για την αξιολόγηση και τη διατήρηση, σε συνεχή βάση, των απαιτούμενων Ιδίων Κεφαλαίων. Το ύψος, η σύνθεση και η κατανομή τους θα πρέπει να συνάδουν με την φύση και το επίπεδο των κινδύνων που έχουν αναλάβει ή τους οποίους ενδέχεται να αναλάβουν τα ΣΠΙ λαμβανομένων υπόψη και των διευθετήσεων σύνδεσης με τον Κεντρικό Φορέα.

Η παρούσα Κανονιστική Απόφαση παρέχει κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη και την επιτυχή εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ. Ως εκ τούτου, τα ΣΠΙ έχουν την δυνατότητα να υιοθετήσουν την εν λόγω κατεύθυνση ή άλλη ισοδύναμη της και νοουμένου ότι ή ισοδύναμη προσέγγιση τυγχάνει της έγκρισής του Εφόρου. Σε κάθε περίπτωση, το ΣΠΙ πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι οι ΕΔΑΚΕ διασφαλίζουν την κεφαλαιακή του επάρκεια στα πλαίσια, προκειμένου για συνδεδεμένα ΣΠΙ, των διευθετήσεων σύνδεσης με τον Κ.Φ.

ΜΕΡΟΣ Ι : ΕΡΜΗΝΕΙΑ

1. Στην παρούσα Κανονιστική Απόφαση, εκτός αν από το κείμενο προκύπτει διαφορετική έννοια:

«Ανώτατη Διεύθυνση» σημαίνει τον Γραμματέα ο οποίος πλαισιώνεται από άλλα διευθυντικά στελέχη του ΣΠΙ σύμφωνα με την εγκεκριμένη οργανωτική δομή του, και ανάλογα θα ερμηνεύεται ο όρος «Ανώτατοι Διευθυντές».

«Επιτροπεία» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από το άρθρο 2 του Νόμου.

«Εφορος» σημαίνει τον Έφορο της Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών,

«Κεντρικός Φορέας» σημαίνει την Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα Ατδ,

«Νόμος» σημαίνει τον περί Συνεργατικών Εταιρειών Νόμο με τις εκάστοτε τροποποιήσεις του,

«συνδεδεμένο ΣΠΙ» είναι το Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα που έχει συνδεθεί με τον Κεντρικό Φορέα, σύμφωνα με τη Συνεργατική Νομοθεσία.

«Συνεργατική Νομοθεσία» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από το άρθρο 2 του Νόμου,

«Συνεργατικό Πιστωτικό Ίδρυμα» έχει την έννοια που αποδίδεται στον όρο αυτό από το άρθρο 2 του Νόμου,

«χώρα εκτός της ΕΕ» είναι οποιοδήποτε κράτος που δεν είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.),

ΜΕΡΟΣ ΙΙ: ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ

2.1 Πεδίο εφαρμογής

Τηρουμένων των διατάξεων της παραγράφου 2.2, ΣΠΙ τα οποία εμπίπτουν σε οποιαδήποτε από τις περιπτώσεις που αναφέρονται πιο κάτω, οφείλουν να εφαρμόζουν την παρούσα Κανονιστική Απόφαση :

(α) ΣΠΙ που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας δυνάμει του Νόμου, περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους στο εξωτερικό.

(β) Υποκαταστήματα ΣΠΙ

(i) τα οποία εγκαθίστανται στην Κύπρο από ΣΠΙ με έδρα χώρα μέλος της Ε.Ε., εάν τα εν λόγω υποκαταστήματα δεν περιλαμβάνονται στις ΕΔΑΚΕ των υπό αναφορά ΣΠΙ.

(ii) τα οποία εγκαθίστανται στην Κύπρο από ΣΠΙ που έχουν έδρα χώρα εκτός της Ε.Ε. εάν:

- ο Έφορος κρίνει ότι αυτά είναι σημαντικά ως προς τη σταθερότητα του εγχώριου πιστωτικού τομέα (systemically significant) ή/και
- η εποπτεία που ασκείται από την εποπτική αρχή που εποπτεύει τα Κεντρικά τους Γραφεία δεν είναι τουλάχιστον ισοδύναμη με τις αντίστοιχες απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι εν λόγω περιπτώσεις θα αναγνωρίζονται μέσω του συνεχούς διαλόγου μεταξύ του Εφόρου, των υποκαταστημάτων και της αρμόδιας εποπτικής αρχής που εποπτεύει τα Κεντρικά τους Γραφεία (Head Office).

(iii) τα οποία εγκαθίστανται σε χώρα εκτός Ε.Ε., από ΣΠΙ που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας με βάση το Νόμο, εάν ο Έφορος κρίνει ότι η εποπτεία που ασκείται από την εποπτική αρχή της ξένης χώρας δεν είναι τουλάχιστον ισοδύναμη με τις αντίστοιχες απαιτήσεις της Ε.Ε.

(γ) Ο Κεντρικός Φορέας και τα συνδεδεμένα ΣΠΙ εφαρμόζουν τη παρούσα Κανονιστική Απόφαση και τις βάσει αυτής απαιτούμενες ΕΔΑΚΕ σε συγκεντρωτική βάση, κατ' εφαρμογή των διαδικασιών που καθορίζονται στο Παράρτημα και των σχετικών εγκυκλίων που εκδίδονται από τον Έφορο.

Ο Έφορος μπορεί να ζητήσει κατά περίπτωση από συνδεδεμένο ΣΠΙ να εφαρμόσει τη παρούσα Κανονιστική Απόφαση σε ατομική βάση αφού λάβει υπόψη το εύρος, την πολυπλοκότητα των εργασιών και το ύψος των κινδύνων που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ.

2.2 Αρχή της αναλογικότητας

2.2.1 Γενικά

2.2.1.1. Ο σχεδιασμός των ΕΔΑΚΕ, και η επιλογή της μεθοδολογίας και των διαφόρων εσωτερικών μηχανισμών που θα εφαρμοσθούν, πρέπει να γίνει από το ΣΠΙ αφού πρώτα ληφθεί υπόψη η αρχή της αναλογικότητας. Η αρχή της αναλογικότητας αναγνωρίζει τη διαφορετικότητα των εργασιών μεταξύ των ΣΠΙ και κατ' επέκταση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν. Ως εκ τούτου, το ΣΠΙ εφαρμόζει απλές ή προηγμένες μεθόδους για σκοπούς παρακολούθησης ή / και επιμέτρησης των κινδύνων που αντιμετωπίζει ή που ενδέχεται να αντιμετωπίσει.

Το ΣΠΙ δύναται να 'οικοδομήσει' τις ΕΔΑΚΕ αφού λάβει υπόψη το προφίλ κινδύνων (risk profile) που διέπει τις εργασίες του. Το προφίλ κινδύνων βασίζεται πάνω σε παράγοντες όπως το μέγεθος, τη φύση και την πολυπλοκότητα των εργασιών του.

Το ΣΠΙ θα κληθεί από τον Έφορο να δικαιολογήσει την καταλληλότητα των επιλογών του αναφορικά με τη μεθοδολογία που εφαρμόζει.

2.2.1.2 Ο Έφορος, εντός των βάσει της συνεργατικής νομοθεσίας εξουσιών και αρμοδιοτήτων του, έχει διακριτική εξουσία και ευχέρεια να ενεργεί και απαιτεί ικανοποίηση των προνοιών της παρούσας Κανονιστικής Απόφασης από κάθε ΣΠΙ βάσει της αρχής της αναλογικότητας, ήτοι ανάλογα με το μέγεθός του, τους κινδύνους που αναλαμβάνει, την πολυπλοκότητα των εργασιών του, την αδειοδότησή του ως αναγνωρισμένο ΣΠΙ αφ' εαυτού ή κατόπιν σύνδεσής του με τον Κεντρικό Φορέα, και γενικά με βάση οποιαδήποτε άλλα κριτήρια, όρους και προϋποθέσεις που δυνατό να καθορίζονται με ειδική απόφαση της Επιτροπής ΥΕΑΣΕ.

Νοείται ότι η κατά τα ως άνω διακριτική εξουσία και ευχέρεια του Εφόρου περιλαμβάνει και τη δυνατότητα καθορισμού χρονοδιαγράμματος συμμόρφωσης, παραχώρησης εξαιρέσεως με ή χωρίς όρους από την εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης εν όλω ή εν μέρει, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ή επ' αόριστο, καθώς και τη διαφοροποίηση ορίων ή προθεσμιών.

Νοείται περαιτέρω ότι η προβλεπόμενη στο παρόν εδάφιο αρχή της αναλογικότητας εφαρμόζεται χωρίς να επηρεάζεται η υποχρέωση του ΣΠΙ να διασφαλίζει τα συμφέροντά του και την εύρυθμη λειτουργία και ασφαλή διαχείρισή του, λαμβανομένων υπόψη των δεδομένων και των εκάστοτε συνθηκών όπως και των υφιστάμενων ή εγκαθιδρυθυσόμενων συμπληρωματικών μηχανισμών, σε περιφερειακό ή κεντρικό επίπεδο, για τα συνδεδεμένα ΣΠΙ με τον Κεντρικό Φορέα.

2.2.2 Ενδεικτική Εφαρμογή της Αρχής της Αναλογικότητας ως προς την σημαντικότητα των κινδύνων

Χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα τις διάφορες κατηγορίες κινδύνων, παρατίθενται τρόποι βάσει των οποίων ενδεχομένως μπορεί να εφαρμοσθεί η αρχή της αναλογικότητας .

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι η κυριότερη κατηγορία κινδύνου που αντιμετωπίζουν τα ΣΠΙ. Το γεγονός αυτό καταδεικνύεται από το ύψος των χορηγήσεων, και των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων που παρουσιάζονται στους ισολογισμούς των ΣΠΙ.

Συνεπώς, σημαντικό μέρος των ΕΔΑΚΕ πρέπει να εστιαστεί στην παρακολούθηση του πιστωτικού κινδύνου και να θεσμοθετηθούν επαρκείς μηχανισμοί παρακολούθησης του πιστωτικού κινδύνου μέσω της στενής παρακολούθησης της ποιότητας του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων.

Σημειώνεται ότι, η Τυποποιημένη μέθοδος επιμέτρησης του πιστωτικού κινδύνου (όπως προβλέπεται στην Κανονιστική Απόφαση της Επιτροπής ΥΕΑΣΕ για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων προς τα ΣΠΙ) δεν καλύπτει πλήρως τον εν λόγω κίνδυνο καθώς δεν καλύπτει συναφείς με αυτόν κινδύνους (π.χ. υπολειπόμενο, συγκέντρωσης και αντισυμβαλλόμενου)

Ο κίνδυνος συγκέντρωσης είναι ιδιαίτερα σημαντικός και πρέπει να αποτελεί βασικό μέρος των ΕΔΑΚΕ. Τα ΣΠΙ πρέπει να αξιολογήσουν τα ανοιγμάτα τους σε ομάδες αντισυμβαλλομένων, σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας (π.χ. τουρισμός, κατασκευές κ.α.), σε νομίσματα και σε εξασφαλίσεις. Αν το ΣΠΙ δραστηριοποιείται και στο εξωτερικό ο κίνδυνος συγκέντρωσης χώρας πρέπει να αξιολογείται.

Κατά συνέπεια, αναμένεται ότι τα ΣΠΙ θα υπολογίζουν την επίδραση που θα έχουν ενδεχόμενες αρνητικές μεταβολές σε εξωγενείς ή ενδογενείς παραμέτρους μέσω της διενέργειας προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων.

Ο εναπομένον κίνδυνος (residual risk) είναι μια μορφή κινδύνου που αντιμετωπίζουν τα ΣΠΙ που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο λόγω των υφιστάμενων χρονοβόρων διαδικασιών που παρατηρούνται στην εκποίηση των υποθηκών. Κατά συνέπεια, ο υπολογισμός των επιπτώσεων από ενδεχόμενη πτώση στις τιμές των ακινήτων είναι ουσιαστικής σημασίας.

Ο κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου, αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό κίνδυνο καθώς ελάχιστες εταιρείες στη Κύπρο έχουν αξιολογηθεί από Εξωτερικούς Οργανισμούς Πιστοληπτικής Αξιολόγησης. Συνεπώς, η Τυποποιημένη μέθοδος, δεν αντικατοπτρίζει τις διαφορές στην ικανότητα αποπληρωμής μεταξύ των πελατών των ΣΠΙ. Συναφώς, τα ΣΠΙ πρέπει να παρακολουθούν τον εν λόγω κίνδυνο μέσω της ταξινόμησης των αντισυμβαλλομένων σε διάφορες διαβάθμισεις κινδύνου και να καθορίζουν μέγιστο όριο έκθεσης στην κάθε εσωτερική διαβάθμιση.

Ο διεθυντικός κίνδυνος (management risk) αναφέρεται στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν τα ΣΠΙ για την εφαρμογή των προνοιών της Κανονιστικής Απόφασης με τίτλο "Πλαίσιο Αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργανωτικής δομής, εσωτερικής διακυβέρνησης και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ΣΠΙ". Αναμένεται όπως ο εν λόγω κίνδυνος συμπεριληφθεί στις ΕΔΑΚΕ, εκτός αν το ΣΠΙ εξηγήσει επαρκώς τα συγκεκριμένα μέτρα που έλαβε για τη μείωσή του στο επιθυμητό επίπεδο.

Ο κίνδυνος ρευστότητας αποτελεί ένα σημαντικό κίνδυνο κυρίως όταν οι καταθέσεις δεν είναι ευρέως διεσπαρμένες. Τα ΣΠΙ πρέπει να αξιολογούν τις πιθανές επιπτώσεις στη ρευστότητά τους από την απόσυρση καταθέσεων από κύριους καταθέτες τους. Επιπρόσθετα, πρέπει να αξιολογούν τις δυνατότητες πρόσβασής τους σε πηγές κεφαλαίων για να καλύψουν έκτακτες ανάγκες ρευστότητας. Η διενέργεια προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων είναι ιδιαίτερα σημαντική για τον κίνδυνο ρευστότητας.

Ο λειτουργικός κίνδυνος είναι πολύ σημαντικός ιδιαίτερα για τα ΣΠΙ που διεξάγουν πολύπλευρες εργασίες ή ΣΠΙ που λειτουργούν με μειωμένο ανθρώπινο δυναμικό ή παρουσιάζουν έλλειψη της αναγκαίας εμπειρογνομosύνης. Κατά συνέπεια ο εν λόγω κίνδυνος πρέπει να παρακολουθείται με ιδιαίτερη προσοχή.

Το ύψος του επιτοκιακού κινδύνου ενδέχεται να είναι μεγάλο για τα ΣΠΙ. Για σκοπούς επιμέτρησης της επίδρασης, λαμβάνονται υπόψη τόσο οι σχετικές εγκύκλιοι του Εφόρου όσο και η πιθανή μεταβολή 200 μονάδων βάσης.

Η σημασία του στρατηγικού κινδύνου τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά λόγω της ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και της ελεύθερης πλέον διακίνησης κεφαλαίων και υπηρεσιών, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός ιδιαίτερα ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Κατά συνέπεια, η Επιτροπεία και η Ανώτατη Διεύθυνση των ΣΠΙ, πρέπει να αξιολογούν συνεχώς τις κεφαλαιακές τους ανάγκες για την εκπλήρωση των επιχειρηματικών τους σχεδίων εντός του νέου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος.

Ο κίνδυνος αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (trading book) των ΣΠΙ, δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικός επί του παρόντος.

Με βάση την αξιολόγηση όλων των κινδύνων που αντιμετωπίζει, αναμένεται ότι το ΣΠΙ θα διαμορφώσει το προφίλ κινδύνων του, στο οποίο θα βασιστεί κατά κύριο λόγο ο σχεδιασμός του συστήματος παρακολούθησης των κινδύνων ώστε το εν λόγω σύστημα να είναι επαρκές για τους σκοπούς των ΕΔΑΚΕ. Τέλος, η εν λόγω αξιολόγηση θα καθορίσει τις κατηγορίες κινδύνων πάνω στους οποίους το ΣΠΙ θα πρέπει να επικεντρωθεί.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ : ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΩΝ ΕΔΑΚΕ

Οι βασικές πτυχές που περιγράφονται στο μέρος αυτό δυνατό να μην αποτελούν την πλήρη μορφή εφαρμογής των ΕΔΑΚΕ δεδομένου του βαθμού της αναλογικότητας. Σημειώνεται ότι οι αρχές αυτές θα αποτελέσουν αντικείμενο εποπτείας από τον Έφορο.

ΕΔΑΚΕ 1. Οι διαδικασίες αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας του ΣΠΙ πρέπει να είναι ανάλογες με το προφίλ των κινδύνων (risk profile), στους οποίους είναι εκτεθειμένο (στο εξής «προφίλ κινδύνων»)

Το ΣΠΙ πρέπει να καταρτίσει το προφίλ ανάλυσης των κινδύνων που αντιμετωπίζει. Για να επιτευχθεί αυτό, θα πρέπει το ΣΠΙ να αναγνωρίσει, κατηγοριοποιήσει και ποσοποιήσει όλους τους κινδύνους. Στη συνέχεια θα πρέπει να αναλύσει τις επιπτώσεις των ενδεχόμενων ζημιών για να καταλήξει στο ύψος της κεφαλαιακής απαίτησης.

Για σκοπούς αναγνώρισης των κινδύνων δύναται να χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες μεθοδολογίες:

- δημιουργία ειδικού τμήματος ή/και ομάδας μέσα στο ΣΠΙ ή/και ανάθεση καθηκόντων σε συγκεκριμένο στέλεχος του ΣΠΙ που θα παρακολουθεί τις σημαντικές αλλαγές στο χώρο δραστηριοποίησής του και τις επιπτώσεις των αλλαγών αυτών στο ΣΠΙ
- δημιουργία χαρτών κινδύνου οι οποίοι δείχνουν τις επιπτώσεις (impact) των γεγονότων αυτών στο ΣΠΙ και τις πιθανότητες πραγματοποίησής τους (likelihood of occurrence)

ΕΔΑΚΕ 2. Οι ΕΔΑΚΕ είναι ευθύνη του ιδίου του ΣΠΙ.

Το ΣΠΙ είναι υπεύθυνο για τον καταρτισμό και εφαρμογή κατάλληλων ΕΔΑΚΕ. Κατ' επέκταση ορίζει το στοχευόμενο ύψος των ιδίων κεφαλαίων του, προσαρμοσμένο ανάλογα με τα δικά του δεδομένα και ανάγκες. Παράλληλα, το ΣΠΙ πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύει στον Έφορο ότι οι ΕΔΑΚΕ του ανταποκρίνονται στις εποπτικές απαιτήσεις.

Σε περίπτωση που το ΣΠΙ αναθέτει οποιοδήποτε μέρος ή εργασία των ΕΔΑΚΕ σε τρίτους δεν αποποιείται την ευθύνη του. Το ΣΠΙ θα πρέπει να βεβαιώνεται κατά την ανάθεση δραστηριοτήτων σε τρίτους ότι τηρούνται οι διατάξεις του Παραρτήματος 1, της Κανονιστικής Απόφασης αναφορικά με το πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργανωτικής δομής, εσωτερικής διακυβέρνησης και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ΣΠΙ. (ΚΔΠ 441/2007)

ΕΔΑΚΕ 3. Η διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής των ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να είναι πλήρης και καταγεγραμμένη.

Την ευθύνη για την κατάρτιση και εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ φέρει η Επιτροπεία και η Ανώτατη Διεύθυνση του ΣΠΙ. Πιο συγκεκριμένα, η Επιτροπεία καθορίζει την γενική πολιτική στην οποία στηρίζεται ο σχεδιασμός και η Ανώτατη Διεύθυνση καθορίζει τη λεπτομερή διαδικασία εφαρμογής τους. Επιπλέον, η Ανώτατη Διεύθυνση είναι υπεύθυνη για την ένταξη των ΕΔΑΚΕ στις διαδικασίες διαχείρισης κινδύνων και στην κουλτούρα του ΣΠΙ.

Η Ανώτατη Διεύθυνση σε περίπτωση που έχει σοβαρούς λόγους να διαφωνεί με την πολιτική που ορίζει η Επιτροπεία ετοιμάζει εμπειριστατωμένη έκθεση και να την υποβάλλει στον Έφορο. Ο Έφορος εξετάζει το θέμα και προβαίνει στις δέουσες ενέργειες.

Επιπλέον, η Ανώτατη Διεύθυνση υποβάλλει στην Επιτροπεία τα αποτελέσματα εφαρμογής των ΕΔΑΚΕ και τυχόν εισηγήσεις της για περαιτέρω βελτίωση.

Οι ΕΔΑΚΕ ενός ΣΠΙ πρέπει να είναι επίσημα καταγεγραμμένες και να καλύπτουν όλο το φάσμα των κινδύνων. Επιπλέον, θα πρέπει να τυγχάνουν ανεξάρτητης αξιολόγησης από την μονάδα εσωτερικής επιθεώρησης.

ΕΔΑΚΕ 4. Οι ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των συστημάτων ελέγχου του ΣΠΙ καθώς και της κουλτούρας του αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων.

Οι ΕΔΑΚΕ πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο συστατικό των συστημάτων εσωτερικών διαδικασιών του ΣΠΙ ώστε να επιτυγχάνεται η συνεχής αξιολόγηση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Επιπλέον, οι ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη κατά την υλοποίηση των στόχων που έχουν προγραμματισθεί.

ΕΔΑΚΕ 5. Οι ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να αναθεωρούνται σε τακτική βάση.

Οι ΕΔΑΚΕ πρέπει να αναθεωρούνται από το ΣΠΙ σε τακτά χρονικά διαστήματα, για να διασφαλίζεται ότι οι κίνδυνοι καλύπτονται ικανοποιητικά από τα ίδια κεφάλαια ή να διασφαλιστεί ότι οι ΕΔΑΚΕ παραμένουν πλήρεις και σε αναλογία προς τη φύση, την κλίμακα και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του ΣΠΙ. Θα πρέπει η αναθεώρηση να γίνεται τουλάχιστον μια φορά τον χρόνο ή συχνότερα εάν οι συνθήκες το απαιτούν.

Σε κάθε περίπτωση οι ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να συνάδουν με την στρατηγική του ΣΠΙ, τους αναλαμβανόμενους κινδύνους καθώς και άλλους παράγοντες που επηρεάζουν τις προϋποθέσεις ή τις μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν.

ΕΔΑΚΕ 6. Οι ΕΔΑΚΕ πρέπει να βασίζονται πάνω στους κινδύνους που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ. Το ύψος των ιδίων κεφαλαίων θα πρέπει να συνάδει με το προφίλ κινδύνων και το λειτουργικό περιβάλλον του ΣΠΙ.

Το ύψος των απαιτούμενων κεφαλαίων του ΣΠΙ αποτελεί συνάρτηση του προφίλ των κινδύνων του. Το ΣΠΙ πρέπει να θέτει στόχους αναφορικά με τις ανάγκες του σε ίδια κεφάλαια οι οποίοι να συνάδουν με το προφίλ κινδύνων που αναλαμβάνει και το λειτουργικό περιβάλλον του γενικότερα.

Για να καταστεί αποτελεσματική η αξιολόγηση της κεφαλαιακής επάρκειας, οι κίνδυνοι πρέπει να αναλυθούν στους παράγοντες που τους συνθέτουν στην μεγαλύτερη δυνατή έκταση. Η ανάλυση αυτή επιτρέπει καλύτερη εκτίμηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων. Το ΣΠΙ πρέπει να είναι σε θέση να τεκμηριώσει στον Έφορο τους παράγοντες που επηρέασαν τις αποφάσεις του.

ΕΔΑΚΕ 7. Οι ΕΔΑΚΕ πρέπει να είναι περιεκτικές.

Η διαμόρφωση αποτελεσματικών και περιεκτικών ΕΔΑΚΕ θα υποβοηθήσει το ΣΠΙ να αναβαθμίσει τις διαδικασίες παρακολούθησης και αξιολόγησης των κινδύνων του ενώ παράλληλα, αναμένεται ότι θα διασφαλίσει τη διατήρηση επαρκών κεφαλαίων για αντιμετώπιση οποιωνδήποτε απρόβλεπτων ή μη δυνάμενων να σταθμισθούν ζημιών. Επιπρόσθετα, ο Έφορος αναμένει ότι οι ΕΔΑΚΕ θα αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο το οποίο θα χρησιμοποιείται τόσο κατά την ετοιμασία του στρατηγικού σχεδιασμού όσο και κατά τη λήψη των καθημερινών αποφάσεων του ΣΠΙ.

Η έκταση της πληροφόρησης για κάθε κίνδυνο ή παράμετρο που εξετάζεται θα πρέπει να είναι ανάλογη με τον βαθμό σημαντικότητας του. Το ΣΠΙ λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του και, προκειμένου περι συνδεδεμένου ΣΠΙ, τις διευθύνσεις σύνδεσης του με τον Κεντρικό Φορέα, δύναται να καθορίσει τις δικές του ορολογίες, ερμηνείες, επιλέξιμες μεθοδολογίες, κατηγοριοποιήσεις κινδύνων κλπ. Πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι ορισμοί της Κανονιστικής Απόφασης για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων. (ΚΔΠ 2/2008)

Οι ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να καλύπτουν:

- κινδύνους που λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς καθορισμού του ελάχιστου ύψους των ιδίων κεφαλαίων (Παράγραφος 19, Ενότητα Α της Κανονιστικής Απόφασης για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων).
- Πρόσθετους ενδογενείς κινδύνους στους οποίους εκτίθεται ή δύναται να εκτεθεί το ΣΠΙ (μερική αναφορά των εν λόγω κινδύνων γίνεται στο Παράρτημα V, της Α Ενότητας της Κανονιστικής Απόφασης για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων)
- εξωγενείς κινδύνους οι οποίοι μπορεί να προσέρχονται από το εμπορικό, οικονομικό ή επιχειρηματικό περιβάλλον και οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στους προαναφερθέντες κινδύνους.

ΕΔΑΚΕ 8. Οι ΕΔΑΚΕ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις μελλοντικές ανάγκες (forward looking).

Οι ΕΔΑΚΕ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους στρατηγικούς σχεδιασμούς του ΣΠΙ και τους μακροοικονομικούς παράγοντες. Το ΣΠΙ πρέπει να δημιουργήσει τις ΕΔΑΚΕ του σύμφωνα με τις τρέχουσες ή επικείμενες προγραμματιζόμενες απαιτήσεις ή ανάγκες του. Σημειώνεται ότι στο ύψος των ιδίων κεφαλαίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις από τις κυκλικές οικονομικές διακυμάνσεις (procyclicality) και τη φάση του επιχειρησιακού κύκλου (business cycle).

Το ΣΠΙ πρέπει να έχει ξεκάθαρο και εγκεκριμένο πρόγραμμα κεφαλαίου το οποίο ορίζει τους στόχους και το χρονοδιάγραμμα επίτευξής τους. Το πρόγραμμα θα πρέπει να περιλαμβάνει τους τρόπους με τους οποίους το ΣΠΙ θα συμμορφώνεται με μελλοντικές κεφαλαιακές απαιτήσεις, οποιαδήποτε σχετικά όρια σε σχέση με το κεφάλαιο και μια κατάσταση γενικής έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων γεγονότων (π.χ. την έκδοση επιπρόσθετου κεφαλαίου για τις περιπτώσεις που είναι εφικτό, τη συγκράτηση ή το περιορισμό των δραστηριοτήτων, ή την ενδυνάμωση των τεχνικών μείωσης κινδύνων).

Το ΣΠΙ πρέπει να πραγματοποιεί τις κατάλληλες προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress tests). Το ΣΠΙ πρέπει να αναλύει τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν στην κερδοφορία του νέες νομοθεσίες, η πολιτική των ανταγωνιστών του ή άλλοι παράγοντες, ώστε να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται τις αλλαγές στο περιβάλλον του.

ΕΔΑΚΕ 9. Οι ΕΔΑΚΕ πρέπει να στηρίζονται σε επαρκείς διαδικασίες μέτρησης και αξιολόγησης (measurement and assessment processes).

Η επάρκεια των ΕΔΑΚΕ εξετάζεται ως προς την επιλέξιμη διαδικασία που εφαρμόστηκε από το ΣΠΙ.

Τα αποτελέσματα και τα ευρήματα των ΕΔΑΚΕ πρέπει να εντάσσονται μέσα στις διαδικασίες αξιολόγησης της στρατηγικής για τη διάθεση ανάληψης κινδύνων (risk appetite) του ΣΠΙ. Τα ΣΠΙ λόγω των ιδιομορφιών τους ως συνεργατικές εταιρείες σε σχέση με την έκδοση μετοχικού κεφαλαίου, κρίνεται αναγκαίο όπως δίνουν έμφαση στην διαχείριση του προφίλ κινδύνων (π.χ. διαδικασίες αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών τόσο κατά την έκδοση όσο και κατά την διάρκεια της δανειακής σύμβασης ή χρήση τεχνικών μείωσης κινδύνων).

Δεν υπάρχει μια μοναδικά «ορθή» διαδικασία ή μια μεθοδολογία «πρότυπο». Λαμβάνοντας υπόψη την αναλογικότητα και τη βελτίωση στις πρακτικές με την πάροδο του χρόνου, τα ΣΠΙ μπορούν να σχεδιάσουν τις ΕΔΑΚΕ τους με διαφορετικούς τρόπους. Κάθε ΣΠΙ πρέπει να κάνει την επιλογή του λαμβάνοντας υπόψη το δικό του προφίλ κινδύνων. Στο μέρος αυτό παρατίθενται ορισμένες μεθοδολογίες που δύνανται να εφαρμοσθούν από τα ΣΠΙ.

- Μέθοδος Ελάχιστου Κεφαλαίου

Το ελάχιστο ύψος των ιδίων κεφαλαίων, (παράγραφος 19, Ενότητα Α της Κανονιστικής Απόφασης για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων), θα αξιολογηθεί κατά πόσο καλύπτει όλους τους σχετικούς ουσιαστικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ. Στην περίπτωση που το ελάχιστο ύψος των ιδίων κεφαλαίων δεν καλύπτει όλους τους ουσιαστικούς κινδύνους, το ΣΠΙ πρέπει να κατανέμει πρόσθετο κεφάλαιο, εκτός εάν ενδυναμωθούν κατάλληλα οι εσωτερικές του διαδικασίες ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα μελλοντικής μη αναμενόμενης ζημιάς. Κατά την αξιολόγηση αναμένεται η χρήση προσομοιώσεων ακραίων

καταστάσεων (stress testing). Το ΣΠΙ πρέπει να αξιολογήσει την επίδραση των διαφόρων αρνητικών σεναρίων στην χρηματοοικονομική του κατάσταση και στο ύψος των ιδίων κεφαλαίων του.

- Δομημένη Μεθοδολογία (Structured Approach)

Τα ΣΠΙ που επιλέγουν να εφαρμόσουν τη 'δομημένη' μεθοδολογία οφείλουν να αξιολογούν όλους τους κινδύνους χρησιμοποιώντας διαφορετικές μεθόδους για τον κάθε κίνδυνο, ξεχωριστά. Ακολουθώντας, υπολογίζουν το κεφάλαιο που απαιτείται για την κάλυψη των εν λόγω κινδύνων. Κατά την υπό αναφορά διαδικασία, πρέπει να αξιολογηθούν όλοι οι ουσιαστικοί κίνδυνοι περιλαμβανομένων των κινδύνων που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ελάχιστου ύψους ιδίων κεφαλαίων.

- Προηγμένη Μεθοδολογία (Advanced Approach)

Η προηγμένη μεθοδολογία αποτελεί μια πιο πολύπλοκη προσέγγιση, η οποία δυνατό να χρησιμοποιεί προσεγγίσεις 'εκ των κάτω προς τα άνω' με ενσωματωμένους τους συσχετισμούς (bottom-up transaction based approaches with integrated correlations).

Η προηγμένη μεθοδολογία είναι κατάλληλη για μεγάλα πιστωτικά ιδρύματα, με πολλαπλές και πολύπλοκες δραστηριότητες. Ο υπολογισμός του κεφαλαίου ο οποίος αντιστοιχεί στην κάθε κατηγορία κινδύνου γίνεται με προηγμένες μεθόδους οι οποίες απαιτούν σημαντικές επενδύσεις από μέρους του ΣΠΙ, τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό με εξειδικευμένες γνώσεις (π.χ. στα μαθηματικά, στη στατιστική) όσο και σε συστήματα τεχνολογίας.

Τα ΣΠΙ που υιοθετούν την προηγμένη μεθοδολογία, επιμετρούν τις διάφορες κατηγορίες κινδύνων χρησιμοποιώντας εσωτερικά μαθηματικά μοντέλα. Στη συνέχεια, γίνεται ενοποίηση των κινδύνων που προκύπτουν από τον πιο πάνω υπολογισμό. Η ενοποίηση γίνεται χρησιμοποιώντας στατιστικές μεθόδους και αφού ληφθούν υπόψη οι συσχετισμοί (correlations) μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών κινδύνων.

Η εν λόγω μεθοδολογία μπορεί να χρησιμοποιηθεί κατά τη διαδικασία υπολογισμού και κατανομής των μέγιστων ορίων ανάληψης κινδύνων. Κατά συνέπεια, η όσο το δυνατό πιο ακριβής επιμέτρηση των κινδύνων αναμένεται να υποβοηθήσει στην καλύτερη παρακολούθησή τους μέσω της ακριβέστερης οριοθέτησής τους.

Τα ΣΠΙ ενδέχεται να ανακαλύψουν ότι ορισμένοι κίνδυνοι μετρούνται πιο εύκολα απ' ό,τι άλλοι, λόγω της ύπαρξης των αναγκαίων πληροφοριών. Ως αποτέλεσμα οι ΕΔΑΚΕ τους θα είναι ένας συνδυασμός λεπτομερών πράξεων και υπολογισμών.

Είναι επίσης σημαντικό για τα ΣΠΙ να μην βασίζονται αποκλειστικά σε ποσοτικές μεθόδους για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας, αλλά να περιλαμβάνουν και ποιοτικά στοιχεία και να στηρίζονται στην επαγγελματική κρίση.

Κίνδυνοι που δεν μπορούν να επιμετρηθούν θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στους υπολογισμούς αν είναι σημαντικοί, έστω και αν δεν μπορούν να εκτιμηθούν με ακρίβεια. Αυτή η απαίτηση μπορεί να παραμεριστεί εφόσον το ΣΠΙ αποδείξει ότι έχει τις κατάλληλες διαδικασίες μείωσης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων.

ΕΔΑΚΕ 10. Οι ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να καταλήγουν σε ένα λογικό αποτέλεσμα.

Οι ΕΔΑΚΕ θα πρέπει να καταλήγουν σε ένα λογικό υπολογισμό του ύψους του απαιτούμενου κεφαλαίου και να διασφαλίζουν την επαρκή αξιολόγηση των κινδύνων του ΣΠΙ. Το ΣΠΙ πρέπει να είναι σε θέση να τεκμηριώσει στον Έφορο τις ΕΔΑΚΕ του.

Σ' ότι αφορά τις ΕΔΑΚΕ, τα ΣΠΙ προτρέπονται να δημοσιοποιούν όσο περισσότερες πληροφορίες μπορούν, τηρουμένης της εμπιστευτικότητας.

ΜΕΡΟΣ ΙV : ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΔΑΚΕ - ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΤΙΣ ΑΠΑΡΤΙΖΟΥΝ

5.1 Γενικά

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ είναι ευθύνη της Επιτροπείας και της Ανωτάτης Διεύθυνσης του ΣΠΙ. Η όλη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής των ΕΔΑΚΕ πρέπει να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια η οποία θα υποβοηθήσει στην κατανόηση, αποδοχή και εφαρμογή από μέρους του προσωπικού του και θα διευκολύνει τον έλεγχο της επάρκειας τους.

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί, παρατίθεται ενδεικτικός καταμερισμός ευθυνών στον σχεδιασμό των ΕΔΑΚΕ:

Πίνακας 1: Καταμερισμός ευθυνών σχεδιασμού των ΕΔΑΚΕ

Ευθύνη	Τομέας
Επιτροπεία	<ul style="list-style-type: none"> • Καθορισμός των γενικών αρχών της πολιτικής του ΣΠΙ σε σχέση με τη διαχείριση κινδύνων, περιλαμβανομένης της διάθεσης για ανάληψη κινδύνων (risk appetite). • Ετοιμασία Εγχειριδίου Πολιτικής Κινδύνων (Risk Policy Manual). <p>Περιεχόμενα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γενικές Αρχές της Πολιτικής Κινδύνων • Διάθεση Ανάληψης Κινδύνων • Βασικές αρχές διάρθρωσης της διαχείρισης κινδύνων • Μελλοντικά σχέδια και προοπτικές για τις διάφορες δραστηριότητες
Ανώτατη Διεύθυνση	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός του συστήματος διαχείρισης όλων των κινδύνων. • Ετοιμασία Εγχειριδίου Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management Manual). <p>Περιεχόμενα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οργανωτική δομή της διαχείρισης κινδύνων • Διαδικασία παρακολούθησης κινδύνων

	<ul style="list-style-type: none"> • Μέθοδοι παρακολούθησης και επιμέτρησης των κινδύνων • Διαδικασίες εισαγωγής νέων προϊόντων/επέκτασης σε νέες αγορές
--	--

Το τελικό αποτέλεσμα της διαδικασίας πρέπει να είναι καταγεγραμμένο σε εγχειρίδια ώστε να είναι δυνατός ο μετέπειτα έλεγχος της εφαρμογής των καθορισθεισών διαδικασιών. Η λεπτομέρεια που θα περιέχεται στα εγχειρίδια πρέπει να είναι ανάλογη με το μέγεθος, την πολυπλοκότητα και τη σοβαρότητα των κινδύνων.

Η δομημένη καταγραφή (structured documentation) είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς συνεισφέρει στην ύπαρξη διαφάνειας, συμβάλλει στην αποτελεσματική αξιολόγηση της επάρκειας των ΕΔΑΚΕ, υποβοηθά το προσωπικό της μονάδας διαχείρισης κινδύνων και τη μονάδα εσωτερικού ελέγχου να αντιληφθεί με σαφήνεια την πολιτική του ΣΠΙ.

Ακολουθεί ανάλυση των τομέων που αναμένεται ότι θα απαρτίζουν τις ΕΔΑΚΕ κάθε ΣΠΙ:

5.2 Γενικές στρατηγικές αρχές ανάληψης κινδύνων

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του ΣΠΙ πρέπει να λαμβάνει υπόψη διάφορους παράγοντες, ένας εκ των οποίων είναι η θεμελιώδης στάση (fundamental attitude) του σε σχέση με την ανάληψη και τη διαχείριση κινδύνων. Η εν λόγω στάση πρέπει να μετουσιώνεται σε πράξη μέσω του καθορισμού συγκεκριμένων γενικών αρχών ανάληψης κινδύνων, οι οποίες θα πρέπει να καταγράφονται από το ΣΠΙ στο Εγχειρίδιο Πολιτικής Κινδύνων. Το Εγχειρίδιο αναμένεται ότι θα καλύπτει μια σχετικά μεγάλη χρονική περίοδο λόγω των θεμελιωδών αρχών που θα περιλαμβάνει. Σημειώνεται, επίσης, ότι το Εγχειρίδιο πρέπει να ετοιμάζεται από την Επιτροπεία και να αναθεωρείται σε τακτική βάση τουλάχιστον ετήσια.

Συναφώς, ο καθορισμός γενικών στρατηγικών αρχών ανάληψης κινδύνων αναμένεται να υποβοηθήσει στη δημιουργία ενός διάφανου πλαισίου το οποίο θα αποτελέσει την πλατφόρμα πάνω στην οποία θα βασίζονται οι αποφάσεις της Επιτροπείας και της Ανώτατης Διεύθυνσης του ΣΠΙ.

Τα μέρη που ενδεχομένως να απαρτίζουν το Εγχειρίδιο αναλύονται πιο κάτω:

5.2.1 Πολιτική Κινδύνων - Γενικές Αρχές (Risk Policy Principles)

Οι γενικές αρχές σχετικά με την πολιτική κινδύνων περιλαμβάνουν όλους τους θεμελιώδεις κανόνες πάνω στους οποίους βασίζεται η διαχείριση των κινδύνων από τα ΣΠΙ. Συναφώς, οι εν λόγω αρχές θα υποβοηθήσουν την επίτευξη ομοιόμορφης αντίληψης από μέρους του προσωπικού του ΣΠΙ αναφορικά με τους στόχους που η πολιτική διαχείρισης κινδύνων καθορίζει.

Ο καθορισμός των γενικών αρχών πολιτικής κινδύνων πρέπει να γίνεται από την Επιτροπεία του ΣΠΙ και να αναθεωρείται σε τακτική βάση. Οι συγκεκριμένες αρχές πρέπει να αντικατοπτρίζουν τη γενική φιλοσοφία της Επιτροπείας αναφορικά με τη διαχείριση κινδύνων. Παρατίθενται, ορισμένες αρχές της πολιτικής κινδύνων που ενδεχομένως να καθορίσουν τα ΣΠΙ:

- Η διεύθυνση και το προσωπικό του ΣΠΙ πρέπει να είναι αφοσιωμένοι στην εφαρμογή των αρχών της πολιτικής κινδύνων.

- Η δομή της διαχείρισης κινδύνων πρέπει να είναι τέτοια ώστε να αποφεύγονται συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ του προσωπικού και του ΣΠΙ.
- Αναφορικά με τους ουσιαστικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ, το προσωπικό πρέπει να τους διαχειρίζεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη και πρακτικές που ακολουθούνται από άλλα ΣΠΙ με παρόμοιο μέγεθος και προφίλ κινδύνων.
- Η αρχή της σύνεσης (prudence) να υπερισχύει σε περιπτώσεις διαφωνιών ή αμφιβολιών αναφορικά με θέματα μεθοδολογίας.
- Το ΣΠΙ να δραστηριοποιείται μόνο σε εκείνους τους τομείς που διαθέτει την απαραίτητη εμπειρογνώμοσύνη για τη διαχείριση των σχετικών κινδύνων.
- Η εισαγωγή νέων προϊόντων ή η διείσδυση σε νέες αγορές να γίνεται αφού προηγηθεί η απαραίτητη αξιολόγηση όλων των σχετικών κινδύνων που ενδέχεται να προκύψουν.
- Να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις της Συνεργατικής Νομοθεσίας

Οι γενικές αρχές της πολιτικής του ΣΠΙ αναφορικά με την ανάληψη κινδύνων αποτελούν σημείο αναφοράς της Ανώτατης Διεύθυνσης και του προσωπικού κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Συνεπώς, οι εν λόγω αρχές πρέπει να κοινοποιούνται στο προσωπικό ώστε οι οποιοσδήποτε αποφάσεις που λαμβάνονται να είναι σε σύμπλευση με αυτές.

Το ΣΠΙ δύναται να καθορίζει γενικές αρχές πολιτικής για την κάθε μια από τις επί μέρους κατηγορίες κινδύνων π.χ. πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς. Αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, το ΣΠΙ πρέπει να καθορίζει ως γενική αρχή πολιτικής ότι εγκρίσεις χορηγήσεων θα πρέπει να δίνονται στις περιπτώσεις όπου η ικανότητα αποπληρωμής των πελατών είναι ικανοποιητική και όχι στη βάση μόνο της προσκόμισης ικανοποιητικών εξασφαλίσεων. Επιπρόσθετα, αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς, το ΣΠΙ μπορεί να καθορίσει ως κύρια αρχή του τη λήψη θέσεων με τον χαμηλότερο δυνατό κίνδυνο.

Συνεπώς, είναι εμφανές ότι οι αρχές πολιτικής που θα καθορισθούν θα οδηγήσουν στην καλύτερη δυνατή διαχείριση των κινδύνων που διέπουν τις εργασίες του ΣΠΙ.

5.2.2 Διάθεση ανάληψης κινδύνων (Risk appetite)

Η αναγνώριση της διάθεσης του ΣΠΙ για ανάληψη κινδύνων συνιστά πρόσθετη, σημαντική παράμετρο για τον καθορισμό της θεμελιώδους στάσης του αναφορικά με την ανάληψη και τη διαχείριση κινδύνων. Επιπλέον, αποτελεί βασική προϋπόθεση για τον καθορισμό ενός ολοκληρωμένου συστήματος ορίων ανάληψης κινδύνων (limit system).

Κατά τη διαδικασία καθορισμού της διάθεσης για ανάληψη κινδύνων, η Επιτροπή του ΣΠΙ αναμένεται να αξιολογή τους ακόλουθους παράγοντες:

- Τις δυνατότητες του ΣΠΙ για ανάληψη κινδύνων, λαμβανομένων υπόψη των διαφόρων περιορισμών που υπάρχουν, όπως για παράδειγμα περιορισμών που θέτει η αρμόδια εποπτική αρχή ή οι σχετικές νομοθεσίες,
- Το συσχετισμό απόδοσης και κινδύνου λαμβάνοντας υπόψη το ύψος του κεφαλαίου που πρέπει να διατηρεί το ΣΠΙ για να καλύψει τους κινδύνους που αναλαμβάνει.

Κατ'επέκταση εντός του προαναφερθέντος πλαισίου, η διενέργεια Κεφαλαιακού Προγραμματισμού είναι υψίστης σημασίας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ετοιμασίας του επιχειρηματικού σχεδίου του κάθε ΣΠΙ.

Στον Κεφαλαιακό Προγραμματισμό, υπολογίζονται οι σε κεφάλαιο ανάγκες για την εφαρμογή του επιχειρηματικού σχεδιασμού και καθορίζονται οι πηγές άντλησης κεφαλαίων.

Συνεπώς, η διαδικασία καθορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις μελλοντικές ανάγκες (forward looking) και να ετοιμάζονται όσο το δυνατό ακριβείς προβλέψεις. Η ετοιμασία των αναγκαίων προβλέψεων αναμένεται ότι θα γίνεται για περίοδο τουλάχιστον τριών ετών και θα αναθεωρείται σε ετήσια βάση.

Ακολούθως, η καθορισθείσα διάθεση ανάληψης κινδύνων του ΣΠΙ αναμένεται ότι θα κατανεμηθεί στους διάφορους κινδύνους που το ΣΠΙ έχει αναγνωρίσει (π.χ. πιστωτικό, λειτουργικό κ.α.) αφού πρώτα ορισθούν οι συγκεκριμένες μονάδες επιμέτρησής τους.

Για παράδειγμα, αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο, τα ΣΠΙ δύνανται να καθορίσουν το δικό τους εσωτερικό σύστημα διαβαθμίσεων το οποίο μπορεί να αποτελείται από διάφορες ζώνες, με τα δικά τους ξεχωριστά χαρακτηριστικά (π.χ. ύψος καθυστερήσεων, επάρκεια εξασφαλίσεων, ποιότητα της διεύθυνσης κ.α.). Η διάθεση ανάληψης κινδύνου θα καθορίσει το μέγιστο ποσοστό του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων που το ΣΠΙ είναι διατεθειμένο να κατέχει στην κάθε κατηγορία διαβάθμισης.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται πιθανές μέθοδοι επιμέτρησης και κατανομής της διάθεσης ανάληψης κινδύνου στις επί μέρους κατηγορίες κινδύνων:

Πίνακας 2: Ενδεικτικές μέθοδοι επιμέτρησης της διάθεσης ανάληψης κινδύνου

Κατηγορία Κινδύνου	Μέθοδος Επιμέτρησης
1. Πιστωτικός κίνδυνος (κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου)	- Εσωτερικές διαβαθμίσεις: Καθορισμός μέγιστου ποσοστού επί του συνόλου των χορηγήσεων στην κάθε κατηγορία διαβάθμισης.
2. Κίνδυνος συγκέντρωσης	- Καθορισμός μέγιστου ποσοστού έκθεσης σε αντισυμβαλλόμενους, σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας (π.χ. τουρισμός), σε ξένο νόμισμα, είδη εξασφαλίσεων κ.α.
3. Κίνδυνος ρευστότητας	- Ως προβλέπεται στη σύσταση της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Επιτοπτείας (CEBS) CP 12 -Technical aspects of stress testing under the supervisory review process και οι πρόνοιες της Κανονιστικής Απόφασης

	για τον υπολογισμό της προστατευτικής ρευστότητας σε ευρώ.
4. Επιτοκιακός κίνδυνος στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο	- Ως προβλέπεται στη σύσταση της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS) Technical aspects of the management of interest rate risk arising from non-trading activities under the supervisory review process
5. Κίνδυνος Αγοράς	- Σύμφωνα με τα όρια που καθορίζονται για τη Μονάδα Διαχείρισης Διαθεσίμων (Treasury Limits). - Καθορισμός μέγιστης συνολικής ζημιάς από τη λήψη θέσεων ως ποσοστό της κεφαλαιακής βάσης.

Τονίζεται ότι οι μέθοδοι επιμέτρησης της διάθεσης ανάληψης κινδύνου είναι ενδεικτικοί. Το κάθε ΣΠΙ πρέπει να καθορίσει τις δικές του μεθόδους αφού λάβει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του.

5.2.3 Στοχευόμενη και Πραγματική Δομή Κινδύνου

Η αναγνώριση και επιμέτρηση της διάθεσης ανάληψης κινδύνων του ΣΠΙ, οδηγεί στον καθορισμό της Στοχευόμενης Δομής Κινδύνων (Target Risk Structure).

Η στοχευόμενη δομή κινδύνου από το ΣΠΙ μπορεί να επιτευχθεί αφού πρώτα αναγνωρισθεί η Υφιστάμενη Δομή Κινδύνου (Actual Risk Structure). Η αναγνώριση της υφιστάμενης δομής κινδύνου περιλαμβάνει αξιολόγηση της σχετικής σημαντικότητας (relative significance) μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών κινδύνων (π.χ. πιστωτικός κίνδυνος, κίνδυνος αγοράς) και παραγόντων που συνθέτουν το κάθε κίνδυνο (π.χ. κίνδυνος συγκέντρωσης ως μέρος του πιστωτικού κινδύνου.)

Η εν λόγω ανάλυση θα δώσει τη δυνατότητα στο ΣΠΙ να αναγνωρίσει τους τομείς κινδύνου στους οποίους χρειάζεται να λάβει διορθωτικά μέτρα με στόχο την επίτευξη της στοχευόμενης δομής κινδύνου. Συνεπώς, το ΣΠΙ θα πρέπει να προχωρήσει, βάσει σχεδίου, με την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων ώστε να καλύψει το χάσμα μεταξύ της υφιστάμενης και της στοχευόμενης δομής κινδύνου.

Ακολουθούν συνοπτικά, τα βασικά βήματα που το ΣΠΙ πρέπει να ακολουθήσουν για να σχεδιάσουν τη δική τους Πολιτική Κινδύνων:

- Καθορισμός των γενικών αρχών πολιτικής και αναγνώριση της διάθεσης ανάληψης κινδύνων.
- Καθορισμός ορίων ανάληψης κινδύνων, πρώτα για το σύνολο των κινδύνων και δραστηριοτήτων του ΣΠΙ και κατόπιν στις επί μέρους κατηγορίες κινδύνων και δραστηριοτήτων.
- Παρακολούθηση της τήρησης και χρησιμοποίησης των καθορισθέντων ορίων.

5.2.4 Βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνου

Ο καθορισμός του γενικού πλαισίου αρχών λειτουργίας του ΣΠΙ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πολιτικής Κινδύνου. Εντός του εν λόγω πλαισίου, το ΣΠΙ πρέπει να καταγράψει τις γενικές αρχές που θα διέπουν τη διαχείριση των κινδύνων που αναλαμβάνει, με απώτερο στόχο την επίτευξη της όσο το δυνατό πιο αποτελεσματικής διαχείρισής τους.

Δεδομένων των απαιτήσεων της Κανονιστικής Απόφασης αναφορικά με το πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργανωτικής δομής, εσωτερικής διακυβέρνησης και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ΣΠΙ, οι γενικές αρχές διαχείρισης των κινδύνων πρέπει να κάνουν αναφορά στα ακόλουθα:

- Οργανωτική δομή του ΣΠΙ
- Καθορισμός και εφαρμογή σαφών πλαισίων αρμοδιοτήτων και υποχρέωση αναφοράς για όλους τους υπαλλήλους συμπεριλαμβανομένου του Γραμματέα του ΣΠΙ,
- Διαχωρισμός καθηκόντων και πρόληψη σύγκρουσης συμφερόντων,
- Εγκαθίδρυση συστήματος εσωτερικού ελέγχου και Μονάδος Εσωτερικής Επιθεώρησης,
- Θέματα διαχείρισης κινδύνων,

Η καταγραφή των προαναφερόμενων γενικών αρχών θα επιτρέψει στο ΣΠΙ να σχεδιάσει και να εφαρμόσει τις πιο κατάλληλες μεθόδους για την παρακολούθηση των κινδύνων που αναλαμβάνει.

5.3 Αξιολόγηση όλων των ουσιαστικών κινδύνων

Η αξιολόγηση όλων των ουσιαστικών κινδύνων που αναλαμβάνει το ΣΠΙ αποτελεί απαραίτητο συστατικό των ΕΔΑΚΕ. Στις υποπαραγράφους που ακολουθούν, παρατίθενται συγκεκριμένες μεθοδολογίες αξιολόγησης και επιμέτρησης των διαφόρων κατηγοριών κινδύνου. Σημειώνεται ότι η επιλογή των συγκεκριμένων μεθόδων αξιολόγησης πρέπει να γίνεται αφού πρώτα ληφθεί υπόψη η αρχή της αναλογικότητας.

Οι διάφορες κατηγορίες κινδύνων που αναλαμβάνει το ΣΠΙ και οι μέθοδοι αξιολόγησής τους πρέπει να καταγράφονται στο Εγχειρίδιο Διαχείρισης Κινδύνων. Νοείται ότι, το κάθε ΣΠΙ δύναται να διαθέτει ξεχωριστά εγχειρίδια διαχείρισης για εκείνους τους κινδύνους που κρίνει απαραίτητο π.χ. πιστωτικός κίνδυνος, κίνδυνος συστημάτων πληροφορικής κ.α.

5.3.1 Κατηγορίες κινδύνων

Ο όρος κίνδυνος ορίζεται ως το ενδεχόμενο ζημιάς από αρνητικές αποκλίσεις του πραγματικού αποτελέσματος από το αναμενόμενο αποτέλεσμα. Η αξιολόγηση και επιμέτρηση των κινδύνων πρέπει να γίνεται ώστε να επιτυγχάνεται η όσο το δυνατό καλύτερη διαχείρισή τους και η διατήρηση επαρκούς κεφαλαίου για την κάλυψή τους.

Η διαδικασία αξιολόγησης και επιμέτρησης των κινδύνων δύναται να διενεργηθεί σε τρία στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, το ΣΠΙ πρέπει να αναγνωρίσει όλους τους ουσιαστικούς κινδύνους. Η εν λόγω αναγνώριση μπορεί να επιτευχθεί χρησιμοποιώντας διάφορους δείκτες κινδύνου, όπως είναι το ύψος των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων ως ποσοστό των συνολικών χορηγήσεων, το ποσοστό ρευστότητας κ.α. Κατόπιν, το ΣΠΙ πρέπει να επιμετρήσει τους κινδύνους χρησιμοποιώντας κατάλληλες μεθόδους. Τέλος, θα πρέπει να γίνει από το ΣΠΙ ο υπολογισμός του κεφαλαίου που χρειάζεται για τη κάλυψη των εν λόγω κινδύνων.

Τονίζεται ότι, η αξιολόγηση πρέπει να γίνεται για το σύνολο των κινδύνων αφού προηγηθεί σαφής διαχωρισμός των διαφόρων κατηγοριών κινδύνων.

Η επιμέτρηση του κινδύνου πρέπει να λαμβάνει υπόψη μόνο τη μη αναμενόμενη οικονομική ζημιά. Σημειώνεται ότι, η αναμενόμενη οικονομική ζημιά θα πρέπει να αναγνωρίζεται στις οικονομικές καταστάσεις του ΣΠΙ.

Ο πιστωτικός κίνδυνος αναφέρεται στη οικονομική ζημιά που το ΣΠΙ θα υποστεί από ενδεχόμενη αθέτηση των υποχρεώσεων των αντισυμβαλλόμενων οι οποίες πηγάζουν από τις συμφωνίες χορηγήσεων. Το εν λόγω ενδεχόμενο μπορεί να προκύψει για παράδειγμα από τη χειρότερηση της οικονομικής κατάστασης του αντισυμβαλλόμενου. Οι κύριες υποκατηγορίες του πιστωτικού κινδύνου είναι ο κίνδυνος συγκέντρωσης, ο κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου, ο εναπομένων κίνδυνος (*residual risk*) και ο κίνδυνος χώρας (*country risk*). Σημειώνεται ότι, ο εναπομένων κίνδυνος (*residual risk*) δεν πηγάζει από τη χειρότερηση της ικανότητας αποπληρωμής του αντισυμβαλλόμενου αλλά από προβλήματα λόγω αναποτελεσματικών διαδικασιών ή/και νομοθεσιών που προκύπτουν κατά τη διαδικασία εκποίησης των εξασφαλίσεων.

Ο κίνδυνος αγοράς αναφέρεται στο ενδεχόμενο οικονομικής ζημιάς που μπορεί να προκύψει από αρνητικές μεταβολές στις αγορές κεφαλαίων. Τέτοιες διακυμάνσεις δύναται να περιλαμβάνουν μεταβολές στο ύψος των επιτοκίων, στις αξίες των μετοχών, χρεογράφων, βασικών εμπορευμάτων, και παραγώγων μέσω καθώς και στις συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Ο λειτουργικός κίνδυνος αναφέρεται στην ενδεχόμενη οικονομική ζημιά λόγω ανεπαρκών εσωτερικών διαδικασιών, συστημάτων ή εξωγενών παραγόντων. Σημειώνεται ότι ο λειτουργικός κίνδυνος δεν περιλαμβάνει το στρατηγικό κίνδυνο και τον κίνδυνο φήμης (*reputation risk*).

Ο κίνδυνος ρευστότητας δύναται να λάβει διάφορες μορφές. Συγκεκριμένα, μπορεί να προκύψει από απόσυρση ποσού καταθέσεων μεγαλύτερου του αναμενομένου ή λόγω ανεπάρκειας των ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού να καλύψουν τις άμεσες υποχρεώσεις του ΣΠΙ.

Επιπρόσθετα, υπάρχουν κατηγορίες κινδύνων που δεν μπορούν να επιμετρηθούν ποσοτικά όπως ο στρατηγικός κίνδυνος και ο κίνδυνος φήμης. Οι κίνδυνοι αυτοί πρέπει επίσης να αξιολογούνται.

Οι διάφορες κατηγορίες και υποκατηγορίες κινδύνων παρατίθενται συνοπτικά στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 3 : Ταξινόμηση Κινδύνων

Κατηγορία Κινδύνου	Υποκατηγορία
1. Πιστωτικός Κίνδυνος	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου • Κίνδυνος συγκέντρωσης • Εναπομένων κίνδυνος • Κίνδυνος χώρας • Κίνδυνος πιλοποίησης (securitisation)
2. Κίνδυνος Αγοράς	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνδυνος αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (trading book) • Συναλλαγματικός κίνδυνος στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών
3. Λειτουργικός κίνδυνος	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπάρκεια εσωτερικών συστημάτων και διαδικασιών • Εταιρική διακυβέρνηση • Νομικός κίνδυνος
4. Κίνδυνος ρευστότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Κίνδυνος απόσυρσης καταθέσεων • Κίνδυνος άμεσης ρευστότητας • Ικανότητα πρόσβασης σε κεφάλαια
5. Άλλοι κίνδυνοι	<ul style="list-style-type: none"> • Στρατηγικός κίνδυνος • Κίνδυνος φήμης • Κίνδυνοι από τις εργασίες που δεν είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες ή σχετίζονται στενά με εργασίες πιστωτικού ιδρύματος

Σημειώνεται ότι, το ΣΠΙ δύναται να προβεί σε διαφορετικές ταξινομήσεις από τις αναφερόμενες στον Πίνακα 3, φτάνει να είναι σε θέση να δικαιολογήσει επαρκώς στον Έφορο την καταλληλότητα των επιλογών του.

Για κάποιες από τις κατηγορίες κινδύνων που αναφέρθηκαν (π.χ. πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος αγοράς), υπάρχουν συγκεκριμένες μέθοδοι αποτελεσματικής επιμέτρησής τους οι οποίες εφαρμόζονται σε ώριμες χρηματαγορές και κεφαλαιαγορές. Για κάποιες άλλες κατηγορίες κινδύνων (κυρίως αυτές που περιλαμβάνονται στους Άλλους Κινδύνους) δεν υπάρχουν, τουλάχιστον επί του παρόντος, τυποποιημένες μέθοδοι επιμέτρησής τους.

Στις υποπαραγράφους που ακολουθούν, γίνεται εκτενής ανάλυση των διαφόρων μεθόδων που τα ΣΠΗ μπορούν να εφαρμόσουν. Μέσα στο πλαίσιο αυτό, παρατίθενται τόσο απλές όσο και εξελιγμένες μέθοδοι επιμέτρησης των κινδύνων.

Στη συνέχεια παρέχονται ενδεικτικές μέθοδοι επιμέτρησης των κινδύνων.

5.3.2 Πιστωτικός κίνδυνος

Σ' αυτή την υποπαραγράφο αναλύονται οι διάφορες μέθοδοι επιμέτρησης των διαφόρων υποκατηγοριών πιστωτικού κινδύνου, οι οποίες περιλαμβάνονται στον Πίνακα 3.

5.3.2.1 Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

- Η απλούστερη μέθοδος επιμέτρησης του κινδύνου αντισυμβαλλόμενου είναι η Τυποποιημένη Μέθοδος, όπως αυτή προβλέπεται στην Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

Σύμφωνα με την Τυποποιημένη Μέθοδο, καθορίζονται συγκεκριμένοι συντελεστές στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου ανάλογα με την κατηγοριοποίηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος (π.χ. λιανικό χαρτοφυλάκιο, με εξασφάλιση οικιστικό ή εμπορικό ακίνητο, στην κυβέρνηση ή εξασφαλισμένο από αυτήν) και την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας του κάθε πελάτη από διεθνώς αναγνωρισμένους Εξωτερικούς Οργανισμούς Πιστοληπτικής Αξιολόγησης (στις περιπτώσεις όπου υπάρχουν). Ακολούθως, υπολογίζεται η κεφαλαιακή επάρκεια.

Η Τυποποιημένη Μέθοδος επιτρέπει τη χρησιμοποίηση διάφορων τεχνικών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου. Οι εν λόγω τεχνικές περιλαμβάνουν συμβόλαια κάλυψης πιστωτικών κινδύνων (credit derivatives), χρηματοοικονομικές εξασφαλίσεις, τραπεζικές εγγυήσεις, κυβερνητικές εγγυήσεις κ.α.

Η εφαρμογή της Τυποποιημένης Μεθόδου στην Κύπρο παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες ειδικότερα λόγω της απουσίας των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων των πελατών από αναγνωρισμένους Εξωτερικούς Οργανισμούς Πιστοληπτικής Αξιολόγησης. Κατά συνέπεια, δεν λαμβάνονται υπόψη ενδεχόμενες διαφορές στην πιστοληπτική ικανότητα του κάθε πελάτη και κατ' επέκταση στον κίνδυνο που προκύπτει από τον κάθε αντισυμβαλλόμενο ξεχωριστά. Ως εκ τούτου, λαμβάνεται υπόψη μόνο ο κίνδυνος ο οποίος προκύπτει από την κατηγορία του χρηματοδοτικού ανοίγματος.

Επιπρόσθετα, η Τυποποιημένη Μέθοδος δεν διαχωρίζει μεταξύ της αναμενόμενης και της μη-αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Οι αναμενόμενες ζημιές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την τιμολόγηση του κάθε πελάτη. Το

ΣΠΙ πρέπει να διατηρεί επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη των μη αναμενόμενων ζημιών που μπορεί να προκύψουν.

Είναι εμφανές ότι η Τυποποιημένη Μέθοδος δεν επιτυγχάνει επαρκώς την επιμέτρηση του απαιτούμενου κεφαλαίου Ως εκ τούτου, συστήνεται στα ΣΠΙ που εφαρμόζουν την Τυποποιημένη Μέθοδο, να διατηρούν κεφάλαιο πέραν του υπολογισθέντος από την εν λόγω μέθοδο ώστε να αντισταθμίζονται επαρκώς όλες οι υπο κατηγορίες του εν λόγω κινδύνου.

- Η εφαρμογή της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Internal Ratings Based Approach) αποτελεί την εναλλακτική μέθοδο επιμέτρησης του πιστωτικού κινδύνου. Η εν λόγω μέθοδος υπολογίζει το ύψος του κεφαλαίου που το ΣΠΙ πρέπει να διατηρεί αφού ληφθούν υπόψη όλες οι διαφορές στην πιστοληπτική ικανότητα του κάθε αντισυμβαλλόμενου. Επιπρόσθετα, ο υπολογισμός του κεφαλαίου γίνεται με βάση τη μη αναμενόμενη ζημιά που το ΣΠΙ ενδεχομένως να υποστεί.

Η εφαρμογή της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων προϋποθέτει τον υπολογισμό των ακόλουθων παραμέτρων:

- (α) Πιθανότητα αθέτησης (Probability of Default) (PD): η πιθανότητα αθέτησης των υποχρεώσεων ενός αντισυμβαλλόμενου σε περίοδο ενός έτους.
- (β) Ζημιά σε περίπτωση αθέτησης (Loss Given Default) (LGD): ο λόγος της ζημιάς από άνοιγμα εξαιτίας της αθέτησης υποχρεώσεων από μέρος ενός αντισυμβαλλόμενου προς το ποσό που είναι ανεξόφλητο κατά τον χρόνο αθέτησης.
- (γ) Χρηματοδοτικό άνοιγμα σε περίπτωση αθέτησης (Exposure at Default) (EAD): το ύψος του χρηματοδοτικού ανοίγματος κατά τη στιγμή της αθέτησης.
- (δ) Ληκτότητα (Maturity) (M): Η ληκτότητα του χρηματοδοτικού ανοίγματος.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τον υπολογισμό της μη αναμενόμενης ζημιάς αποτελεί ο καθορισμός των πιθανοτήτων αθέτησης (PDs). Οι υπόλοιπες παράμετροι (LGD, EAD και M) δύναται να καθορισθούν σύμφωνα με τα προκαθορισμένα εποπτικά ποσά, όπως αυτά καθορίζονται στην Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

Ο καθορισμός της πιθανότητας αθέτησης (PD) γίνεται με βάση το σύστημα εσωτερικής διαβάθμισης του ΣΠΙ. Συγκεκριμένα, PDs καθορίζονται για τον κάθε πελάτη σύμφωνα με την εσωτερική διαβάθμισή του. Συνεπώς, ένα αξιόπιστο

σύστημα εσωτερικών διαβαθμίσεων είναι καθοριστικής σημασίας για την εφαρμογή της Μεθόδου Εσωτερικών Διαβαθμίσεων.

Τέλος, σημειώνεται ότι σύμφωνα με την Τυποποιημένη Μέθοδο, το χρηματοδοτικό άνοιγμα σε περίπτωση αθέτησης (EAD) βασίζεται στο υπόλοιπο με βάση τον ισολογισμό του ΣΠΙ. Αντιθέτως, με βάση τη μέθοδο των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων, το χρηματοδοτικό άνοιγμα σε περίπτωση αθέτησης υπολογίζεται πριν οποιεσδήποτε προβλέψεις για επισφάλειες (μειώνεται όμως με περισσότερα είδη εξασφαλίσεων).

5.3.2.2 Κίνδυνος Συγκέντρωσης

Σε περιπτώσεις που υπάρχουν μεγάλες συγκεντρώσεις πιστωτικού κινδύνου, τα ΣΠΙ διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να υποστούν σημαντικές ζημιές, οι οποίες ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την χρηματοοικονομική τους κατάσταση.

Οι πιο σημαντικές κατηγορίες κινδύνου συγκέντρωσης αναφέρονται πιο κάτω:

(α) Συγκέντρωση σε ένα πελάτη ή ομάδα συνδεδεμένων πελατών

Τα ΣΠΙ πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και να ομαδοποιούν τα χρηματοδοτικά ανοίγματα που παραχωρήθηκαν σε ομάδες συνδεδεμένων πελατών. Τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη είναι η οικονομική αλληλεξάρτηση μεταξύ πελατών η οποία να καθιστά την πηγή πιστωτικού κινδύνου κοινή. Σχετικές ενδείξεις οικονομικής αλληλεξάρτησης, αποτελούν η ύπαρξη σημαντικών εγγυήσεων, η ύπαρξη κοινής διεύθυνσης (management) σε περίπτωση εταιρειών, η μετοχική συμμετοχή κ.α.

Σημειώνεται ότι η Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, καθορίζουν μέγιστα όρια συγκέντρωσης με τα οποία τα ΣΠΙ οφείλουν να συμμορφώνονται.

(β) Πελάτες με ψηλό πιστωτικό κίνδυνο

Η συγκέντρωση σημαντικού ποσοστού του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων των ΣΠΙ στις χαμηλότερες εσωτερικές διαβαθμίσεις (δηλ. με αυξημένο πιστωτικό κίνδυνο) αποτελεί σημαντική πηγή κινδύνου. Τα ΣΠΙ πρέπει να καθορίσουν μέγιστα όρια έκθεσης στις εν λόγω διαβαθμίσεις ώστε να είναι σε θέση να διαχειριστούν επαρκώς και να παρακολουθήσουν ικανοποιητικά τον εν λόγω κίνδυνο.

(γ) Τομείς της οικονομίας

Ο εν λόγω κίνδυνος αναφέρεται στη συγκέντρωση του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων του ΣΠΙ σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Το γεγονός αυτό

ενδεχομένως να οδηγήσει σε σημαντικές ζημιές σε περίπτωση που υπάρξει κρίση σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας (π.χ. τουριστική βιομηχανία, χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, μεταποιητική βιομηχανία).

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι τα ΣΠΙ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους συσχετισμούς (correlation) που ενδεχομένως να υπάρχουν μεταξύ των διαφόρων τομέων της οικονομίας.

(δ) Είδος εξασφάλισης

Η λήψη περιορισμένων κατηγοριών εξασφαλίσεων για τις διευκολύνσεις που παραχωρούνται από τα ΣΠΙ πρέπει να αποφεύγεται.

Επίσης, τα ΣΠΙ πρέπει να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε οι εξασφαλίσεις που λαμβάνουν να έχουν όσο το δυνατό μεγαλύτερη δυνατότητα ρευστοποίησης και η ρευστοποιήσιμη τους αξία να μην είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη σε εξωτερικούς παράγοντες.

(ε) Κίνδυνος χώρας

Σε περιπτώσεις όπου πιστωτικές διευκολύνσεις χορηγούνται σε πελάτες οι οποίοι δραστηριοποιούνται κυρίως στο εξωτερικό, δημιουργείται ο κίνδυνος χώρας. Ο εν λόγω κίνδυνος δεν σχετίζεται απαραίτητα με την πιστοληπτική ικανότητα του κάθε πελάτη αλλά ενδεχομένως να προκύπτει από περιορισμούς στην εξαγωγή συναλλάγματος που επιβάλλονται από τη χώρα του εξωτερικού με αποτέλεσμα ο πελάτης να μην μπορεί να εξάγει ποσά από την εν λόγω χώρα για την εξυπηρέτηση των υποχρεώσεών του.

Επιπρόσθετα, αρνητικές οικονομικές ή πολιτικές εξελίξεις ενδεχομένως να έχουν αντίκτυπο στην χρηματοοικονομική κατάσταση και, κατά συνέπεια, στην ικανότητα αποπληρωμής του πελάτη.

Συνεπώς, ο δανεισμός προς πελάτες που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό αυξάνει τον πιστωτικό κίνδυνο των ΣΠΙ. Ως εκ τούτου, τα ΣΠΙ οφείλουν να παρακολουθούν συστηματικά τον εν λόγω κίνδυνο.

(στ) Δανεισμός σε ξένο συνάλλαγμα

Η παραχώρηση δανείων σε ξένο νόμισμα αυξάνει τον πιστωτικό κίνδυνο του ΣΠΙ καθώς, σε περίπτωση μεταβολών στη συναλλαγματική ισοτιμία, η ικανότητα αποπληρωμής των πελατών ενδεχομένως να μειωθεί σημαντικά. Συνεπώς, τα ΣΠΙ με σημαντικό μέρος του δανειακού τους χαρτοφυλακίου σε ξένο νόμισμα αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους.

Οι ΕΔΑΚΕ, πρέπει να περιλαμβάνουν μεθόδους αναγνώρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης των σημαντικών κατηγοριών

συγκέντρωσης του πιστωτικού κινδύνου. Η αρχή της "όσο το δυνατό μεγαλύτερης διασποράς" του πιστωτικού κινδύνου πρέπει να εφαρμόζεται από τα ΣΠΙ.

Ο καθορισμός συγκεκριμένων ορίων είναι μια αποτελεσματική μέθοδος ελέγχου του κινδύνου συγκέντρωσης. Ο καθορισμός των ορίων πρέπει να γίνεται αφού ληφθεί υπόψη η διάθεση ανάληψης κινδύνου του ΣΠΙ, πιθανές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των διαφόρων παραμέτρων κ.α. Η ενδελεχής παρακολούθηση της τήρησης των ορίων επιβάλλεται ώστε να επιτυγχάνεται η διατήρηση της καθορισθείσας από το ΣΠΙ διάθεσης ανάληψης κινδύνων.

5.3.2.3 Κίνδυνος τιτλοποίησης (securitisation)

Ο κίνδυνος τιτλοποίησης (securitisation) προκύπτει όταν το ΣΠΙ πωλεί ή αγοράζει πιστωτικό κίνδυνο μέσω προγραμμάτων τιτλοποίησης (securitisation).

Αναμένεται ότι, το ΣΠΙ που συμμετέχει σε προγράμματα τιτλοποίησης (securitisation), θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η φύση και οι κίνδυνοι των εν λόγω προγραμμάτων είναι εντός της διάθεσης ανάληψης κινδύνων του.

5.3.3 Κίνδυνος Αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών

Για την καταμέτρηση των κινδύνων αγοράς στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η απλή μέθοδος. Το πλεονέκτημα αυτής της μεθόδου έγκειται στο ότι τα απαραίτητα στοιχεία ήδη υπάρχουν στο ΣΠΙ. Η εν λόγω μέθοδος όμως, δεν λαμβάνει υπόψη όλους τους πιθανούς κινδύνους. Όσο οι θέσεις του χαρτοφυλακίου επενδύσεων μεγαλώνουν σε μέγεθος ή και πολυπλοκότητα, τόσο με λιγότερη ακρίβεια υπολογίζει η απλή μέθοδος τα απαιτούμενα κεφάλαια για τους κινδύνους που αναλαμβάνονται. Σε αυτές τις περιπτώσεις το ΣΠΙ θα πρέπει να προσπαθήσει να εφαρμόσει άλλες μεθόδους όπως είναι για παράδειγμα ο Κίνδυνος Αξίας Χαρτοφυλακίου (Value at Risk ή VaR) για να βελτιώσει την ποιότητα και την ακρίβεια των μετρήσεων των κινδύνων στις ΕΔΑΚΕ.

Στην απλή μορφή, το ΣΠΙ μπορεί να χρησιμοποιήσει ιστορικά στοιχεία για τον υπολογισμό των διακυμάνσεων (volatilities ή standard deviations) για μια συγκεκριμένη περίοδο διακράτησης (defined holding period) και ακολούθως να τα αναπροσαρμόσει στο απαιτούμενο διάστημα εμπιστοσύνης (desired confidence level), επιτρέποντας του έτσι να υπολογίσει, βάσει των πιθανοτήτων, την αξία σε κίνδυνο (derive a probability-based risk value). Για παράδειγμα, το ΣΠΙ μπορεί να υπολογίσει τον κίνδυνο ενός τίτλου από τις ιστορικές διακυμάνσεις της τιμής του και να προσαρμόσει τον κίνδυνο στο απαιτούμενο διάστημα εμπιστοσύνης.

Στις περιπτώσεις θέσεων που είναι ευαίσθητες σε μεταβολές στα επιτόκια, θα πρέπει να ακολουθείται διαφορετική μεθοδολογία. Με βάση τις κλασικές μεθόδους, όπως είναι η μέθοδος της τροποποιημένης μέσης σταθμικής διάρκειας (modified duration-based method) ή

η μέθοδος της παρούσας αξίας της μονάδος βάσης (present value of a basis point/PVBP), το ΣΠΙ μπορεί να υπολογίσει την ευαισθησία (sensitivity) της παρούσας αξίας (present value) της θέσης σε μεταβολές στα επιτόκια. Πέραν τούτου, το ΣΠΙ θα πρέπει να υπολογίσει επιπλέον την πιθανότητα μεταβολής των επιτοκίων, χρησιμοποιώντας σενάρια βασιζόμενα σε ιστορικά στοιχεία της αγοράς όπως π.χ. η μεταβολή των επιτοκίων κατά 200 μονάδες βάσης.

Για να διασφαλιστεί ο υπολογισμός της μέτρησης των κινδύνων σε όλες τις κατηγορίες με βάση τις πιθανότητες, συστήνεται η χρησιμοποίηση μοντέλων (π.χ. Value at Risk). Τα πλεονεκτήματα της χρήσης μοντέλων VaR περιλαμβάνουν τη δυνατότητα άθροισης των διαφόρων κινδύνων και εύκολης μεταβολής των παραμέτρων όπως π.χ. αλλαγές στο χρονικό ορίζοντα ή στο διάστημα εμπιστοσύνης. Η χρήση μοντέλων VaR είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για ΣΠΙ που έχουν υψηλό κίνδυνο λόγω του μεγέθους και των ειδών των θέσεων στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών τους.

Οι πιο κοινές χρήσεις των μοντέλων VaR, παρουσιάζονται στις μεθόδους διακύμανσης - συνδιακύμανσης (variance - covariance), ιστορικής προσομοίωσης (historical simulation), προσομοίωσης Μόντε Κάρλο (Monte Carlo simulation). Τα υπέρ, τα κατά και η εφαρμογή εκάστης μεθόδου εξαρτώνται μεταξύ άλλων, από τη δομή του χαρτοφυλακίου συναλλαγών του ΣΠΙ. Χρειάζεται προσοχή κατά την επιλογή της καταλληλότερης μεθόδου, ειδικά όταν το ΣΠΙ έχει στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών του μη-γραμμικά (nonlinear) παράγωγα μέσα (π.χ. δικαιώματα προαίρεσης).

Κατά τη μέτρηση του κινδύνου αγοράς, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι υφιστάμενοι κίνδυνοι ρευστότητας. Αυτοί οι κίνδυνοι δημιουργούνται όταν μια θέση δεν μπορεί να πωληθεί εντός συγκεκριμένης χρονικής περιόδου ή όταν η θέση μπορεί να πωληθεί μόνο με έκπτωση (discount). Αυτή η περίπτωση προκύπτει συνήθως σε θέσεις ή παράγωγα τα οποία εμπορεύονται σε αγορές με μικρή εμπορευσιμότητα, ή όταν το ΣΠΙ κατέχει μεγάλες ποσότητες σε συγκεκριμένες αξίες τις οποίες δεν μπορεί να εκποιήσει εύκολα. Αυτοί οι κίνδυνοι ρευστότητας στην αγορά μπορούν να υπολογιστούν επεκτείνοντας την περίοδο διακράτησης (holding period) στους υπολογισμούς του VaR, ή εφαρμόζοντας αναμενόμενες αξίες (expected values) με βάση τα στοιχεία που ήδη υπάρχουν. Τα ΣΠΙ θα πρέπει να ακολουθήσουν τις αρχές της συνετής αποτίμησης (prudent valuation) που ορίζονται στην Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

5.3.4 Συναλλαγματικός κίνδυνος για το τραπεζικό χαρτοφυλάκιο και για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών

Ο συναλλαγματικός κίνδυνος δημιουργείται όταν το ΣΠΙ έχει στοιχεία ενεργητικού ή παθητικού εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα τα οποία δεν αντισταθμίζονται με αντίθετες θέσεις ή παράγωγα μέσα. Αυτός ο κίνδυνος, μπορεί καταρχάς να υπολογιστεί χρησιμοποιώντας τη μέθοδο που ορίζεται στην Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία για την μέτρηση κινδύνων στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, στις περιπτώσεις που οι συναλλαγματικοί κίνδυνοι είναι μεγάλοι, συστήνεται η χρήση μεθόδου βασισμένης στις

πιθανότητες π.χ. VaR για τον απλό υπολογισμό του κινδύνου αξίας χαρτοφυλακίου (value at risk), η ανοικτή συναλλαγματική θέση σε κάθε νόμισμα μπορεί να πολλαπλασιαστεί με την ετήσια διακύμανση (annual volatility) και ακολούθως να προσαρμοστεί για να συνάδει με το επιθυμητό διάστημα εμπιστοσύνης (confidence level).

5.3.5 Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Για τα ΣΠΙ ο κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο είναι συνήθως ένας σοβαρός κίνδυνος. Συνεπώς, η μέτρηση αυτού του κινδύνου είναι ιδιαίτερα σημαντική. Για τους σκοπούς των ΕΔΑΚΕ, η μέτρηση του υπό αναφορά κινδύνου δύναται να γίνεται χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της παρούσας αξίας μονάδας βάσης (present value – PV) ή εφαρμόζοντας τεχνικές προσομοίωσης (simulation techniques). Σχετική καθοδήγηση δίδεται στη σύσταση της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS) Technical Aspects of the management of interest rate risk arising from non-trading activities under the supervisory review process του Οκτωβρίου 2006. Η μέτρηση του κινδύνου επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο μπορεί να χρησιμοποιηθεί και κατά τη διαχείριση στοιχείων ενεργητικού και παθητικού και κατά τον ετοιμασία των προϋπολογισμών του ΣΠΙ.

Η χρήση της αιφνίδιας και μη αναμενόμενης μεταβολής των επιτοκίων κατά 200 μονάδων βάσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διάφορα σενάρια λαμβάνοντας υπόψη τις πιθανότητες να συμβεί έκαστο σενάριο. Εναλλακτικά, τα ΣΠΙ μπορούν να χρησιμοποιήσουν μοντέλα VaR, όπου η τρέχουσα αξία των ταμειακών ροών κάθε θέσης που είναι ευαίσθητη στα επιτόκια μπορούν να εξομοιωθούν ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς, προσαρμόζοντας την περίοδο διακράτησης (holding period) και το διάστημα εμπιστοσύνης ανάλογα με τις απαιτήσεις τους.

Σε περίπτωση που η οικονομική αξία (economic value) του ΣΠΙ μειώνεται πέραν του 20% στην περίπτωση αιφνίδιας μεταβολής κατά 200 μονάδες βάσης, το ΣΠΙ θα πρέπει να ενημερώσει τον Έφορο για τα μέτρα που προτίθεται να λάβει ώστε οι πιθανότητες του ενδεχομένου αυτού να συμβεί να μειωθούν.

5.3.6 Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε:

- (α) Κίνδυνο ρευστότητας λόγω αποπληρωμών (Term liquidity risk).
- (β) Κίνδυνο ρευστότητας λόγω αναλήψεων (Withdrawal / call risk).
- (γ) Διαρθρωτικό κίνδυνο ρευστότητας (Structural (or funding) liquidity risk) και
- (δ) Κίνδυνο ρευστότητας αγοράς.

Δεδομένου ότι ο κίνδυνος ρευστότητας αγοράς καλύφθηκε στην παράγραφο 5.3.3, αυτή η υποπαράγραφος καλύπτει τις άλλες τρεις κατηγορίες.

Το ΣΠΙ δύναται να αξιολογεί τη ρευστότητά του συγκρίνοντας τις αναμενόμενες εκροές με τις αναμενόμενες εισροές. Ο κίνδυνος ρευστότητας δημιουργείται όταν υπάρχει ετεροχρονισμός μεταξύ των εισροών και των εκροών. Πέραν τούτου προβλήματα ρευστότητας μπορεί να δημιουργηθούν όταν προκύψουν απρόβλεπτες καθυστερήσεις στις αποπληρωμές (Term liquidity risk) ή απρόβλεπτες αποσύρσεις ή πληρωμές υψηλής αξίας (Withdrawal / call risk).

Είναι σημαντικό να γίνεται ακριβής υπολογισμός της ρευστότητας των στοιχείων ενεργητικού καθώς και των ουσιωδών εκροών. Τα ΣΠΙ μπορούν επίσης να χρησιμοποιούν τη μεθοδολογία που ορίζει η Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της προληπτικής ρευστότητας σε ευρώ. Επιπρόσθετα, τα ΣΠΙ μπορούν να προχωρούν σε δικές τους προσομοιώσεις για σκοπούς μέτρησης και υπολογισμού του κινδύνου ρευστότητας, χρησιμοποιώντας κατάλληλες και αιτιολογημένες προϋποθέσεις και σενάρια.-Σχετική σύσταση της CEBS γίνεται στο CP-12 "Technical aspects of stress testing under the supervisory review process" Τα ΣΠΙ μπορούν να συγκρίνουν τη ληκτότητα των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων με τη ληκτότητα βραχυπρόθεσμων στοιχείων ενεργητικού και να βεβαιώνονται ότι έχουν ικανοποιητική ρευστότητα για να αντιμετωπίσουν ετεροχρονισμούς μεταξύ εισροών και εκροών.

Για τους σκοπούς των ΕΔΑΚΕ, για τα προβλήματα ρευστότητας που μπορεί να δημιουργηθούν όταν προκύψουν απρόβλεπτες καθυστερήσεις στις αποπληρωμές (Term liquidity risk) ή απρόβλεπτες αποσύρσεις ή πληρωμές υψηλής αξίας (Withdrawal / call risk) δεν είναι απαραίτητο να υπολογίζεται επιπρόσθετη κεφαλαιακή απαίτηση, νοουμένου ότι ο κίνδυνος ρευστότητας επιμετρείται και προσαρμόζονται κατάλληλα οι εσωτερικές διαδικασίες.

Για τους σκοπούς ελέγχου του κινδύνου ρευστότητας, τα ΣΠΙ πρέπει να έχουν επαρκείς εσωτερικές διαδικασίες καθώς και διοικητικές και λογιστικές διαδικασίες και διαδικασίες ελέγχου. Το ΣΠΙ θα πρέπει να προγραμματίζει κατάλληλα τη ληκτότητα των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του καθώς και τις ημερομηνίες αναπροσαρμογής των επιτοκίων. Σε περίπτωση έλλειψης ρευστότητας, θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή έκτακτες διαδικασίες που να επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική λήψη διορθωτικών μέτρων. Η Ανώτατη Διεύθυνση είναι υπεύθυνη για την εύρυθμη λειτουργία της διαχείρισης της ρευστότητας του ΣΠΙ.

Πέραν των βραχυπρόθεσμων κινδύνων ρευστότητας, τα διαρθρωτικά προβλήματα ρευστότητας (structural liquidity risks) χρήζουν προσοχής. Αυτό το είδος κινδύνου ρευστότητας αφορά το αυξημένο κόστος του κεφαλαίου που θα απαιτείται στις περιπτώσεις που το ΣΠΙ επιχειρήσει να κλείσει κενά ρευστότητας, λόγω της δυσμενέστερης πιστοληπτικής ικανότητάς του. Αν η αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας ενός πιστωτικού ιδρύματος χειροτερεύσει τότε το κόστος αναχρηματοδότησής του μπορεί να αυξηθεί ανεξάρτητα από τις μεταβολές στα επιτόκια. Αυτό θα είναι εμφανές στα περιθώρια δανεισμού στις χρηματαγορές και στις κεφαλαιαγορές με αποτέλεσμα το πιστωτικό ίδρυμα να αναγκάζεται να καταβάλλει αυξημένο κόστος αναχρηματοδότησης, επιβαρύνοντας την κερδοφορία του.

Ο διαρθρωτικός κίνδυνος ρευστότητας υπολογίζεται βάσει της προϋπόθεσης μετακίνησης της πιστοληπτικής αξιολόγησης και τη συνακόλουθη επίδραση στα περιθώρια δανεισμού. Η απαιτούμενη ανάγκη για κεφαλαιακή επάρκεια προκύπτει λόγω της διαφοράς μεταξύ της παρούσας αξίας (Present Value) του κόστους αναχρηματοδότησης με τα υφιστάμενα επιτόκια και του κόστους αναχρηματοδότησης με βάση τα νέα επιτόκια που θα προκύψουν από την προσομοίωση.

Ο κίνδυνος διαρθρωτικής ρευστότητας είναι ιδιαίτερα σημαντικός στις περιπτώσεις που ένα πιστωτικό ίδρυμα αναχρηματοδοτείται σε μεγάλο βαθμό μέσω των χρηματαγορών, ή των κεφαλαιαγορών ή μέσω της διατραπεζικής αγοράς.

5.3.7 Λειτουργικός κίνδυνος

Ένα ΣΠΙ δύναται να χρησιμοποιήσει διάφορες μεθόδους για να αξιολογήσει τον λειτουργικό κίνδυνο. Για τους σκοπούς των ΕΔΑΚΕ, η μέθοδος του Βασικού Δείκτη (Basic Indicator Approach) που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής απαίτησης για το λειτουργικό κίνδυνο, δυνάμει της Κανονιστικής Απόφασης για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, αποτελεί την απλούστερη μέθοδο. Βάσει αυτής της μεθόδου, η κεφαλαιακή απαίτηση ισούται με το 15% του κατάλληλου δείκτη, που ορίζεται ως ο μέσος όρος σε τριετή βάση του αθροίσματος των καθαρών εσόδων από τόκους και των καθαρών εσόδων που δεν προέρχονται από τόκους.

Λόγω του γεγονότος ότι αυτή η μέθοδος είναι απλουστευμένη και δεν βασίζεται πάνω σε συγκεκριμένα περιστατικά λειτουργικού κινδύνου, συστήνεται όπως τα ΣΠΙ χρησιμοποιούν επιπλέον πληροφορίες που αφορούν περιστατικά λειτουργικών κινδύνων που συνέβησαν στο ΣΠΙ. Για παράδειγμα, το ΣΠΙ μπορεί να δημιουργήσει μια βάση δεδομένων στην οποία να καταγράφονται από όλα τα τμήματα και τις υπηρεσίες του τα περιστατικά λειτουργικού κινδύνου μαζί με τη ζημία που σχετίζεται με το καθένα από αυτά.

Στην Τυποποιημένη Μέθοδο (Standardised Approach) για σκοπούς λειτουργικού κινδύνου, η κεφαλαιακή απαίτηση ισούται με τον μέσο όρο σε τριετή βάση των σταθμισμένων έναντι κινδύνου κατάλληλων δεικτών που υπολογίζονται κατ' έτος για όλους τους επιχειρηματικούς τομείς. Η Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων ορίζει τους επιχειρηματικούς τομείς και το συντελεστή στάθμισης του κάθε τομέα (π.χ. εμπορική τραπεζική, λιανική τραπεζική κ.τ.λ.). Ουσιαστικά, η εφαρμογή της Τυποποιημένης Μεθόδου παρουσιάζει παρόμοια προβλήματα με εκείνα που παρουσιάζει η εφαρμογή της Μεθόδου Βασικού Δείκτη. Όμως, για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί η Τυποποιημένη Μέθοδος, τίθεται ως προϋπόθεση η εφαρμογή αριθμού εσωτερικών διαδικασιών περιορισμού των λειτουργικών κινδύνων. Συνεπώς, και η Τυποποιημένη Μέθοδος για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας για το λειτουργικό κίνδυνο μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα ΣΠΙ για σκοπούς ΕΔΑΚΕ.

Τα ΣΠΙ μπορούν να αναπτύξουν και να χρησιμοποιήσουν τις Εξελιγμένες Μεθόδους Μέτρησης για τον υπολογισμό του λειτουργικού κινδύνου. Αυτές οι μέθοδοι είναι επιθυμητές διότι αντικατοπτρίζουν τους λειτουργικούς κινδύνους του ΣΠΙ, μολονότι ο σχεδιασμός και η

εφαρμογή τους συνεπάγονται μεγάλη προσπάθεια. Τα κριτήρια επιλεξιμότητας (ποιοτικά και ποσοτικά) που καθορίζονται στην Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, διασφαλίζουν την ευρωστία του συστήματος διαχείρισης του λειτουργικού κινδύνου. Συνεπώς τα ΣΠΙ μπορούν να θέσουν ως στόχο τη μελλοντική χρήση Εξελεγκμένων Μεθόδων Μέτρησης.

Τονίζεται ότι τα ΣΠΙ θα πρέπει να δώσουν στις ΕΔΑΚΕ την δέουσα σημασία για τον λειτουργικό κίνδυνο, ανεξαρτήτως της μεθόδου που χρησιμοποιούν.

5.3.8 Άλλες κατηγορίες κινδύνων

Κάθε ΣΠΙ έχει την ευθύνη να ορίσει όλες τις άλλες κατηγορίες κινδύνων που δεν έχουν ήδη αναφερθεί και να τις κατατάξει σε αυτή την κατηγορία. Ως αποτέλεσμα, κάθε ΣΠΙ θα πρέπει να αναλύσει τους κινδύνους και να αποφασίσει ποιοι κίνδυνοι αφορούν τις δραστηριότητές του. Παρατίθενται ενδεικτικά ορισμένες άλλες κατηγορίες κινδύνων οι οποίες αναμένεται ότι θα αναγνωριστούν από τα ΣΠΙ:

5.3.8.1 Στρατηγικός κίνδυνος

Ο στρατηγικός κίνδυνος αφορά τις αρνητικές επιδράσεις στα Ίδια Κεφάλαια του ΣΠΙ λόγω των ελλειπών ή ημιελών ή αποτυχημένων αποφάσεων της Επιτροπείας και της Ανώτατης Διεύθυνσης π.χ., ως προς τις μεταβολές του οικονομικού περιβάλλοντος, τους στρατηγικούς στόχους και διαδικασίες

5.3.8.2 Κίνδυνος Καλής Φήμης (reputation risk)

Ο κίνδυνος καλής φήμης αφορά τις περιπτώσεις που η καλή φήμη του ΣΠΙ, στα μάτια των ενδιαφερομένων (π.χ. Μελών/μετόχων, πελατών, καταθετών, υπαλλήλων, αναλυτών) αποκλίνει αρνητικά από το αναμενόμενο επίπεδο, σε σχέση με θέματα ικανότητας, ακεραιότητας και αξιοπιστίας.

5.3.8.3 Κίνδυνος κεφαλαίου (μετοχικό κεφάλαιο και δικαίωμα εγγραφής μέλους)

Ο συγκεκριμένος κίνδυνος απορρέει από τις δυσκολίες άντλησης κεφαλαίου.

5.3.8.4 Κίνδυνος κερδών

Ο κίνδυνος κερδών προκύπτει από την απουσία επαρκούς διασποράς των εσόδων του ΣΠΙ ή από τη μη ικανοποιητική ποιότητα των κερδών από τις εργασίες του.

5.3.9 Σύνοψη

Τα ΣΠΙ πρέπει να καθορίσουν συγκεκριμένες μεθόδους αξιολόγησης και επιμέτρησης όλων των κινδύνων που αναλαμβάνουν και να τους συμπεριλάβουν στις ΕΔΑΚΕ. Συναφώς, σε

πρώτο στάδιο, οφείλουν να αναγνωρίσουν τους ουσιαστικούς κινδύνους και, κατόπιν, να καθορίσουν τις καταλληλότερες μεθόδους αξιολόγησής τους. Τονίζεται ότι, τα ΣΠΙ πρέπει να καταγράψουν επίσημα τις εν λόγω αποφάσεις τους.

5.4 Ενοποίηση των κατηγοριών κινδύνων

Ο συνολικός κίνδυνος που αναλαμβάνει το κάθε ΣΠΙ πρέπει να υπολογίζεται με την ενοποίηση όλων των κατηγοριών κινδύνου.

Ακολουθούν μέθοδοι ενοποίησης των διαφόρων κατηγοριών κινδύνων:

5.4.1 Απλοποιημένη Ενοποίηση

Σύμφωνα με την Απλοποιημένη Ενοποίηση, ο συνολικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ αποτελείται από το άθροισμα των κινδύνων όλων των κατηγοριών κινδύνων για τις οποίες το ΣΠΙ διαθέτει ποσοτικές μεθόδους επιμέτρησης και το άθροισμα των κινδύνων που αφορούν τις κατηγορίες κινδύνων για τις οποίες δεν υπάρχει ποσοτική μέθοδος επιμέτρησης. Νοείται ότι για τις κατηγορίες κινδύνων για τις οποίες δεν υπάρχει ποσοτική μέθοδος επιμέτρησης, θα διατηρείται πρόσθετο κεφάλαιο για την κάλυψή τους. Σημειώνεται ότι, απαιτείται η διατήρηση πρόσθετου κεφαλαίου για τις κατηγορίες κινδύνων για τις οποίες δεν υπάρχει ποσοτική μέθοδος επιμέτρησης, εκτός αν τα ΣΠΙ υποστηρίζουν επαρκώς ότι οι εν λόγω κίνδυνοι δεν είναι ουσιαστικοί ή τα ΣΠΙ εφαρμόζουν ικανοποιητικά τις κατάλληλες διαδικασίες και τεχνικές μείωσης των κινδύνων.

Η εν λόγω μέθοδος είναι καταλληλότερη για εκείνα τα ΣΠΙ που εφαρμόζουν τις απλές μεθόδους υπολογισμού της ελάχιστης κεφαλαιακής απαίτησης.

5.4.2 Εξελιγμένη Ενοποίηση

Σύμφωνα με την Εξελιγμένη Ενοποίηση ο συνολικός κίνδυνος που αναλαμβάνει το ΣΠΙ υπολογίζεται με τη χρησιμοποίηση μοντέλων, όπως για παράδειγμα το Value at Risk (VaR). Για την εξαγωγή όσο το δυνατό καλύτερων αποτελεσμάτων, το ΣΠΙ πρέπει να χρησιμοποιήσει ενιαίο (uniform) διάστημα εμπιστοσύνης και περίοδο διακράτησης για την επιμέτρηση της κάθε κατηγορίας κινδύνου. Οι επιλογές του ΣΠΙ πρέπει να επεξηγηθούν επαρκώς στον Έφορο.

Σημειώνεται ότι για ορισμένες κατηγορίες κινδύνων η εφαρμογή του VaR ίσως να μην είναι δυνατή λόγω της απουσίας στοιχείων. Κατά συνέπεια, πρέπει να διατηρείται πρόσθετο κεφάλαιο για τους εν λόγω κινδύνους κατά την εφαρμογή της Εξελιγμένης Ενοποίησης.

Επιπρόσθετα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη συσχετισμοί ή αλληλεξαρτήσεις μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών κινδύνων κατά την ενοποίηση. Για τις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν τα αναγκαία στοιχεία για τον καθορισμό χαμηλότερου συντελεστή συσχέτισης και βασίζονται στην αρχή της σύνεσης, συστήνεται όπως τα ΣΠΙ υποθέσουν ολοκληρωτικά θετικό συσχετισμό (completely positive correlation). Ένας τέτοιος υπολογισμός θα οδηγήσει σε συντηρητικό υπολογισμό του συνολικού κινδύνου.

Τα ΣΠΙ που σκοπεύουν να χρησιμοποιήσουν πιο χαμηλούς συντελεστές συσχετίσεων, οφείλουν να αιτιολογήσουν την καταλληλότητα της απόφασής τους στον Έφορο. Συστήνεται στην περίπτωση που η σχετική επεξήγηση είναι ικανοποιητική, το ΣΠΙ να προβαίνει σε επιπρόσθετα σενάρια ενοποίησης των κινδύνων, χρησιμοποιώντας μεταξύ άλλων, συντελεστή συσχετίσεων που να ισούται με 1, για σκοπούς αξιολόγησης του χείριστου σεναρίου.

5.5 Καθορισμός Εσωτερικού Κεφαλαίου

5.5.1 Κατηγορίες Εσωτερικού Κεφαλαίου

Μετά την ενοποίηση όλων των ουσιαστικών κατηγοριών κινδύνων, το ΣΠΙ πρέπει να αναγνωρίσει το εσωτερικό κεφάλαιο που διατηρεί για την κάλυψη του συνολικού κινδύνου.

Ακολουθούν διάφορες κατηγορίες εσωτερικού κεφαλαίου και η καταλληλότητα της κάθε κατηγορίας για κάλυψη των κινδύνων που αναλαμβάνονται από το ΣΠΙ.

5.5.1.1 Ίδια Κεφάλαια με βάση τον ισολογισμό (λογιστικά Ίδια Κεφάλαια)

Τα Ίδια Κεφάλαια με βάση τον ισολογισμό ισούνται με το κεφάλαιο και τα αποθεματικά όπως αυτά παρουσιάζονται στον ισολογισμό του ΣΠΙ. Τα ΣΠΙ στην Κύπρο ετοιμάζουν τις οικονομικές τους καταστάσεις με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ). Συνεπώς, οποιεσδήποτε αναπροσαρμογές των διαφόρων στοιχείων ενεργητικού στην αγοράία τους αξία, γίνονται για σκοπούς συμμόρφωσης με τα ΔΠΧΑ. Ως εκ τούτου, το ποσό των ιδίων κεφαλαίων που παρουσιάζεται στις οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζει, σε μεγάλο βαθμό, τη δίκαιη αξία των ιδίων κεφαλαίων.

5.5.1.2 Εποπτικά Ίδια κεφάλαια

Τα Εποπτικά Ίδια Κεφάλαια υπολογίζονται με βάση την Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων σύμφωνα με την οποία, η κεφαλαιακή βάση αποτελείται από το πρωτοβάθμιο κεφάλαιο, το δευτεροβάθμιο κεφάλαιο και τριτοβάθμιο κεφάλαιο (μόνο για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών) μείον τις μειώσεις κεφαλαίου.

Το πρωτοβάθμιο κεφάλαιο (Tier 1) αποτελείται από στοιχεία τα οποία είναι άμεσα διαθέσιμα για απεριόριστη περίοδο. Συγκεκριμένα, αποτελείται κυρίως από το μετοχικό κεφάλαιο και τα αποθεματικά (με εξαίρεση τα αποθεματικά αναπροσαρμογής) κ.α.

Το δευτεροβάθμιο κεφάλαιο (Tier 2) είναι χαμηλότερης ποιότητας καθώς δεν είναι άμεσα διαθέσιμο. Συγκεκριμένα, αποτελείται κυρίως από τα αποθεματικά

αναπροσαρμογής, τα κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης με αρχική προθεσμία λήξης τουλάχιστον πέντε ετών (με συγκεκριμένες προϋποθέσεις), το μη κληθέν κεφάλαιο (uncalled capital) και την εφεδρική υποχρέωση των μελών (members reserve liability).

Το τριτοβάθμιο κεφάλαιο (Tier 3) αποτελείται από βραχυπρόθεσμα δάνεια μειωμένης εξασφάλισης με αρχική προθεσμία λήξης τουλάχιστον δύο ετών χωρίς να επιτρέπεται η απόσβεσή τους πριν από την ημερομηνία λήξης. Το τριτοβάθμιο κεφάλαιο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων του τραπεζικού χαρτοφυλακίου.

Το άθροισμα των τριών κατηγοριών κεφαλαίου μείον τις μειώσεις κεφαλαίου αποτελεί τα εποπτικά ίδια κεφάλαια του ΣΠΙ.

5.5.2 Καταλληλότητα της κάθε κατηγορίας ιδίων κεφαλαίων

Η καταλληλότητα της κάθε κατηγορίας ιδίων κεφαλαίων για την απορρόφηση των κινδύνων που το ΣΠΙ αντιμετωπίζει, εξαρτάται κυρίως από τους στόχους αντιστάθμισης (hedging objectives) που θέτει το κάθε ΣΠΙ. Συναφώς, οι ακόλουθοι γενικοί στόχοι αντιστάθμισης ενδεχομένως να καθοριστούν από το κάθε ΣΠΙ:

5.5.2.1 Αρχή της λειτουργούσας επιχείρησης (going concern concept)

Το ΣΠΙ αναμένεται ότι θα καθορίσει την ακριβή έννοια του όρου 'λειτουργούσα επιχείρηση'. Η αντίληψη της εν λόγω έννοιας δύναται να διαφέρει από ένα ΣΠΙ σε άλλο. Σημειώνεται όμως ότι, τα ΣΠΙ πρέπει να επεξηγήσουν τις θέσεις τους επαρκώς στον Έφορο.

Αναμένεται ότι, τα ΣΠΙ θα θεωρούν τα εποπτικά ίδια κεφάλαια ως το ελάχιστο ποσό κεφαλαίου που πρέπει να διατηρούν ώστε η αρχή της λειτουργούσας επιχείρησης να ισχύει. Το κεφάλαιο πέραν των ελάχιστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, το οποίο διατηρείται μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το ΣΠΙ για την απορρόφηση κινδύνων που είναι πολύ πιθανό να υλοποιηθούν στο μέλλον. Το κάθε ΣΠΙ θα πρέπει να καθορίσει το ύψος του εν λόγω επιπλέον κεφαλαίου ή του κεφαλαίου λειτουργούσας επιχείρησης (going concern level).

Το ύψος των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων πρέπει να παραμένει άθικτο ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε περίπτωση που υλοποιηθούν κίνδυνοι με τεράστια αρνητική επίδραση στο ΣΠΙ, οι οποίοι σήμερα δεν είναι δυνατό να προβλεφθούν με ακρίβεια. Συνεπώς, η ύπαρξη των ελάχιστων εποπτικών ιδίων κεφαλαίων εξασφαλίζει, με ψηλό διάστημα εμπιστοσύνης, τη λειτουργία του ΣΠΙ ως λειτουργούσας επιχείρησης.

Επίσης, συστήνεται όπως τα ΣΠΙ καθορίσουν 'Επίπεδο Έγκαιρης Προειδοποίησης' (Early Warning Level). Σε περίπτωση που το Επίπεδο

Έγκαιρης Προειδοποίησης ξεπεραστεί, το ΣΠΙ θα πρέπει να λάβει διορθωτικά μέτρα π.χ. επανακαθορισμό της διάθεσης ανάληψης κινδύνων κ.α.

Το Επίπεδο Έγκαιρης Προειδοποίησης θα καθορίζεται ξεχωριστά από το κάθε ΣΠΙ και το ύψος του θα εξαρτάται από τη δυνατότητα και ικανότητά του να αντλήσει επιπρόσθετα κεφάλαια σε περίπτωση ανάγκης. Συγκεκριμένα, αναμένεται ότι το Επίπεδο Έγκαιρης Προειδοποίησης θα είναι ψηλότερο στην περίπτωση ΣΠΙ με μεγάλη ικανότητα άντλησης κεφαλαίων.

Τονίζεται ότι ο στόχος της αντιστάθμισης των κινδύνων για σκοπούς διατήρησης της λειτουργούσας επιχείρησης είναι να επιτρέψει στο ΣΠΙ να 'απορροφήσει' την αρνητική επίδραση κινδύνων που θα υλοποιούνται χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η μελλοντική του λειτουργία. Η επίτευξη του εν λόγω στόχου είναι υψίστης σημασίας καθώς λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις ανησυχίες του προσωπικού και των μελών / μετοχών του ΣΠΙ.

5.5.2.2 Περίπτωση διάλυσης (liquidation perspective)

Τα ΣΠΙ πρέπει να θέτουν ως στόχο την προστασία των μελών, των καταθετών και των χρηματοδοτών. Συνεπώς, ολόκληρο το κεφάλαιο που διατηρεί το ΣΠΙ, περιλαμβανομένου του ποσού που δεν είναι διαθέσιμο για τους σκοπούς της διατήρησης της αρχής της λειτουργούσας επιχείρησης, πρέπει να είναι επίσης διαθέσιμο για την απορρόφηση των διαφόρων κινδύνων που προκύπτουν.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση που το κεφάλαιο που απαιτείται για τα σταθμισμένα στοιχεία ενεργητικού δεν καλύπτεται από ολόκληρο το διαθέσιμο κεφάλαιο του ΣΠΙ, υπάρχει ο κίνδυνος το ΣΠΙ να μην μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις προς τους καταθέτες και τους χρηματοδότες του.

5.5.3 Σύνοψη

Τα ΣΠΙ έχουν την ευθύνη να αναγνωρίσουν και να ταξινομήσουν τις διάφορες κατηγορίες ιδίων κεφαλαίων. Η χρησιμοποίηση της κάθε κατηγορίας ιδίων κεφαλαίων πρέπει να είναι συμβατή με το στόχο αντιστάθμισης που το κάθε ΣΠΙ προσπαθεί να πετύχει. Το γεγονός αυτό θα επιτρέψει στα ΣΠΙ να αξιολογούν με ακρίβεια τη δυνατότητά τους για ανάληψη κινδύνων (risk bearing capacity).

6 Διατήρηση της Δυνατότητας Ανάληψης Κινδύνων

5.6.1 Σύγκριση των κινδύνων με το διαθέσιμο κεφάλαιο

Το κάθε ΣΠΙ πρέπει να είναι σε θέση να επιμετρά το κεφάλαιο για όλους τους κινδύνους που αντιμετωπίζει και το κεφάλαιο που διαθέτει και, ακολούθως, να τα συγκρίνει ώστε να εξακριβώνει, με ψηλό διάστημα εμπιστοσύνης, ότι το διαθέσιμο κεφάλαιο καλύπτει επαρκώς το κεφάλαιο που απαιτείται για τους κινδύνους που αναλαμβάνονται.

Τα ΣΠΙ που χρησιμοποιούν τις απλές μεθόδους υπολογισμού του πιστωτικού κινδύνου, του λειτουργικού κινδύνου και του κινδύνου αγοράς θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι οι εν λόγω κεφαλαιακές απαιτήσεις δεν είναι επαρκείς για σκοπούς των ΕΔΑΚΕ καθώς αγνοούν σημαντικούς κινδύνους (π.χ. κίνδυνος συγκέντρωσης, στρατηγικός κίνδυνος).

Τονίζεται ότι, τα ΣΠΙ πρέπει να είναι σε θέση να τεκμηριώνουν την επιλογή τους για τη μεθοδολογία υπολογισμού της κεφαλαιακής απαίτησης στον Έφορο και το ύψος των ιδίων κεφαλαίων που διατηρούν.

Το ύψος του διαστήματος εμπιστοσύνης σχετίζεται άμεσα με το στόχο αντιστάθμισης. Συγκεκριμένα, αναμένεται ο καθορισμός ψηλότερου διαστήματος εμπιστοσύνης για το σενάριο διάλυσης (liquidation) του ΣΠΙ σε σχέση με το σενάριο της λειτουργούσας επιχείρησης.

Επίσης, το κάθε ΣΠΙ πρέπει να καθορίσει την περίοδο διακράτησης. Η περίοδος του ενός έτους φαίνεται ότι είναι η καταλληλότερη για τους ακόλουθους λόγους:

- (α) Η επιμέτρηση του λειτουργικού και του πιστωτικού κινδύνου υποθέτει επίσης περίοδο διακράτησης ενός έτους.
- (β) Ο προϋπολογισμός του κάθε ΣΠΙ θα πρέπει να γίνεται σε ετήσια βάση.

5.6.2 Καθορισμός Ορίων Ανάλυσης Κινδύνων

Ο καθορισμός των ορίων ανάληψης κινδύνου από τα ΣΠΙ πρέπει να γίνεται σε δύο επίπεδα. Πρώτα, στο επίπεδο ολόκληρου του ΣΠΙ (overall level) όπου το συνολικό διαθέσιμο κεφάλαιο πρέπει να καλύπτει, επί συνεχούς βάσης, τους κινδύνους που αναλαμβάνονται. Σημειώνεται ότι, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο συγκεκριμένος στόχος αντιστάθμισης (hedging objective).

Το δεύτερο επίπεδο αφορά την κατανομή κεφαλαίου στις διάφορες μονάδες του ΣΠΙ. Η εν λόγω διαδικασία πρέπει να γίνεται κατά τον προγραμματισμό των εργασιών του κάθε ΣΠΙ και πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη διάθεση ανάληψης κινδύνων, τη δυνατότητα ανάληψης κινδύνων και τη στοχευόμενη δομή κινδύνων.

Κατά τη διαδικασία κατανομής του κεφαλαίου, συστήνεται ένα μέρος του διαθέσιμου κεφαλαίου να μην κατανέμεται στις διάφορες μονάδες αλλά να παραμένει προς χρησιμοποίηση στο επίπεδο ολόκληρου του ΣΠΙ. Η εν λόγω σύσταση βασίζεται στους ακόλουθους λόγους:

- (α) Η διατήρηση περιθωρίου κεφαλαίου (capital cushion) για κινδύνους οι οποίοι δεν είναι δυνατόν να επιμετρηθούν,
- (β) Η ικανοποίηση των αναγκών που ενδεχομένως να προκύψουν λόγω ελλειμμάτων σε συγκεκριμένα όρια, και

- (γ) Για την παρακολούθηση του λειτουργικού κινδύνου η οποία επιτυγχάνεται καλύτερα αν διεκπεραιώνεται κεντρικά.

Η κατανομή του διαθέσιμου κεφαλαίου γίνεται προς τις διάφορες λειτουργικές μονάδες ή κινδύνους του ΣΠΙ.

Τα διάφορα επίπεδα κατανομής του κεφαλαίου θα πρέπει να αποφασιστούν από την Επιτροπεία κάθε ΣΠΙ και θα βασίζονται σε παράγοντες όπως η δομή εργασιών του ΣΠΙ, η πολυπλοκότητα των εργασιών του κ.α. Η εν λόγω απόφαση πρέπει να καταγραφεί στο Εγχειρίδιο Πολιτικής Κινδύνων του ΣΠΙ.

Τονίζεται ότι, το κάθε ΣΠΙ πρέπει να έχει, καταγεγραμμένες, ολοκληρωμένες διαδικασίες παρακολούθησης της τήρησης των ορίων. Η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων πρέπει να είναι ενημερωμένη για οποιεσδήποτε παραβιάσεις των ορίων που έχουν καθοριστεί. Επιπρόσθετα, διάφορες αναλύσεις όπως η χρησιμοποίηση (utilisation) των ορίων από τις διάφορες μονάδες και η ανάγκη ανακατανομής που ενδεχομένως να προκύπτει πρέπει να ετοιμάζονται συστηματικά.

Κατά το σχεδιασμό του συστήματος καθορισμού των ορίων πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθες αρχές:

- (α) Πρέπει να καθορίζονται όρια για όλους τους κινδύνους.
- (β) Το όριο που καθορίζεται πρέπει να αντικατοπτρίζει το ύψος του σχετικού κινδύνου.
- (γ) Πρέπει να δοθεί ο ορισμός του κεφαλαίου και να χρησιμοποιείται με συνέπεια σε ολόκληρο το ΣΠΙ.
- (δ) Πρέπει να καθορισθούν τα διαρθρωτικά όρια (structural limits) για να περιορίσουν τον κίνδυνο συγκέντρωσης του ΣΠΙ.

Το σύστημα καθορισμού ορίων, το οποίο είναι σχεδιασμένο με βάση τα χαρακτηριστικά του κάθε ΣΠΙ, είναι ένα ιδιαίτερο σημαντικό εργαλείο για την παρακολούθηση των κινδύνων που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ και για τη διατήρηση επαρκών κεφαλαίων. Παρά ταύτα, τονίζεται ότι η αποτελεσματικότητα του εν λόγω εργαλείου βασίζεται στη συνεχή παρακολούθηση των ορίων και στην έγκαιρη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, εκεί όπου κρίνεται σκόπιμο.

5.6.3 Επίδραση ακραίων σεναρίων (stress testing)

Η αξιολόγηση της επίδρασης που θα έχουν ακραία αλλά εφικτά σενάρια στην οικονομική κατάσταση, την κερδοφορία και στο διαθέσιμο κεφάλαιο του ΣΠΙ πρέπει να αξιολογείται συστηματικά. Μέσω της εν λόγω αξιολόγησης, το ΣΠΙ θα μπορέσει να εξάγει συμπεράσματα ως προς την επάρκεια του κεφαλαίου που διατηρεί για την κάλυψη μη εύκολα προβλέψιμων κινδύνων και την επίδραση των εν λόγω κινδύνων στη δομή κινδύνων (risk structure) του.

Η αξιολόγηση της επίδρασης ακραίων σεναρίων πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Πολιτικής Διαχείρισης Κινδύνων έκαστου ΣΠΙ. Συνεπώς, πρέπει να σχεδιάζεται με τη δέουσα προσοχή από την Ανώτατη Διεύθυνση και να εγκρίνεται από την Επιτροπεία του ΣΠΙ.

Τα σενάρια που το ΣΠΙ θα καθορίσει πρέπει να καλύπτουν όλους τους κινδύνους που έχουν ήδη αναγνωρισθεί. Η λεπτομέρεια της αξιολόγησης που θα διενεργείται εξαρτάται από την πολυπλοκότητα των εργασιών του ΣΠΙ. Επίσης, τονίζεται ότι πρέπει να αξιολογείται η επίδραση στο διαθέσιμο κεφάλαιο του ΣΠΙ από την ταυτόχρονη ύπαρξη όλων ή/και μερικών ακραίων σεναρίων. Συναφώς, αναμένεται ότι τα ΣΠΙ θα αξιολογήσουν σενάρια τα οποία δεν θα λαμβάνουν υπόψη φαινόμενα διασποράς των κινδύνων (diversification effects).

Συνεπώς, η αξιολόγηση σεναρίων όπως η πτώση στις χρηματαγορές, πτωτική τάση στις τιμές των ακινήτων, αρνητικές μεταβολές σε μακροοικονομικούς παράγοντες είναι υψίστης σημασίας. Η εν λόγω αξιολόγηση αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό εργαλείο στη διατήρηση ικανοποιητικού ύψους κεφαλαίου.

Η διαδικασία αξιολόγησης της επίδρασης αρνητικών σεναρίων πρέπει να διενεργείται πάνω σε τακτική βάση από τα ΣΠΙ. Η συχνότητα της αξιολόγησης καθορίζεται από τη σημαντικότητα των διαφόρων κινδύνων και από τη συχνότητα των μεταβολών των διαφόρων παραγόντων π.χ. μεταβολές στο εξωτερικό περιβάλλον του ΣΠΙ. Η Επιτροπεία και η Ανώτατη Διεύθυνση κάθε ΣΠΙ πρέπει να αξιολογούν δεόντως τα αποτελέσματα, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη την καθορισθείσα διάθεση ανάληψης κινδύνων του ΣΠΙ, και να λαμβάνουν τα δέοντα μέτρα για διόρθωση οποιωνδήποτε αδυναμιών εντοπίζονται π.χ. την αναπροσαρμογή των ορίων ανάληψης κινδύνου, την εκπόνηση Σχεδίων Ανάκαμψης μετά από Καταστροφή (Disaster Recovery Plans) κ.α.

Για την αποτελεσματικότερη διενέργεια προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων αναμένεται η εφαρμογή από τα ΣΠΙ των σχετικών διατάξεων της Σύστασης της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS) CP 12 -Technical aspects of stress testing under the supervisory review process.

ΜΕΡΟΣ V - ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΕΔΑΚΕ ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙ

6.1 Οι ΕΔΑΚΕ και ο καθορισμός της Στρατηγικής του ΣΠΙ

Τονίζεται ότι, οι ΕΔΑΚΕ δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται από τις διευθύνσεις των ΣΠΙ ως μια ξεχωριστή διαδικασία αλλά πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μέρος της γενικότερης διαχείρισης του ΣΠΙ. Το γεγονός αυτό θα επιτρέπει στη διεύθυνση του ΣΠΙ να λαμβάνει υπόψη όλους τους κινδύνους που εμπτερικλείουν οι διάφορες στρατηγικές επιλογές που έχει ενώπιόν του και το ύψος των ιδίων κεφαλαίων που απαιτείται για την επαρκή κάλυψή τους.

Κατά συνέπεια, οι διάφορες στρατηγικές αποφάσεις όπως είναι για παράδειγμα η επέκταση σε νέες αγορές, η προσφορά καινούριων προϊόντων, η ανάπτυξη των εργασιών του Τμήματος Διαχείρισης Διαθεσίμων κ.α. πρέπει να αξιολογούνται υπό το πρίσμα της επίδρασής τους στη στοχευόμενη δομή κινδύνων, τη διάθεση και τη δυνατότητα ανάληψης κινδύνων του ΣΠΙ.

6.2 Οι ΕΔΑΚΕ και η Λειτουργική Διαχείριση

Σε αντίθεση με τους στρατηγικούς κινδύνους, οι λειτουργικοί κίνδυνοι υπάρχουν λόγω της καθημερινής λειτουργίας του ΣΠΙ και είναι πιο βραχυπρόθεσμης μορφής. Συνεπώς, ένας από τους στόχους των ΕΔΑΚΕ είναι η διασφάλιση επαρκούς κεφαλαίου για την κάλυψη των εν λόγω κινδύνων.

6.3 ΕΔΑΚΕ και Διαδικασία Διαχείρισης Κινδύνων

Η διαδικασία διαχείρισης των κινδύνων που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ αποτελείται από πέντε στάδια τα οποία παρατίθενται πιο κάτω. Τονίζεται ότι η διαδικασία δεν ακολουθεί απαραίτητα τη σειρά με την οποία αναφέρονται τα στάδια καθώς τα πέντε στάδια αλληλοσυμπληρώνονται.

6.3.1 Αναγνώριση των κινδύνων

Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού κινδύνων οι οποίοι μπορούν να εμποδίσουν το ΣΠΙ να πετύχει τους στόχους του καθιστά την αναγνώρισή τους και την παρακολούθησή τους υψίστης σημασίας.

Τα ΣΠΙ πρέπει να αναγνωρίσουν τους σημαντικότερους κινδύνους που διέπουν τις εργασίες τους. Η διαδικασία και τα αποτελέσματα της αναγνώρισης πρέπει να είναι καταγεγραμμένα (π.χ. στο Εγχειρίδιο Πολιτικής Κινδύνων).

Τονίζεται ότι, η διαδικασία της αναγνώρισης πρέπει να είναι σχεδιασμένη ώστε να λαμβάνονται υπόψη οποιεσδήποτε αλλαγές στους κινδύνους που έχουν ήδη αναγνωρισθεί καθώς και πρόσθετοι κίνδυνοι που πιθανόν να έχουν προκύψει. Ειδικότερα, σε περιπτώσεις επέκτασης των δραστηριοτήτων τα ΣΠΙ βρίσκονται αντιμέτωπα με νέους κινδύνους τους οποίους οφείλουν να διαχειριστούν αποτελεσματικά.

6.3.2 Επιμέτρηση των κινδύνων

Αφού αναγνωρισθούν όλοι οι ουσιαστικοί κίνδυνοι κάθε ΣΠΙ πρέπει να καθορίσει τις καταλληλότερες μεθόδους επιμέτρησης τους. Επίσης, πρέπει να αναγνωρισθούν τα δεδομένα (data) που χρειάζονται για την επιμέτρηση και ο τρόπος εξαγωγής τους.

Η επιμέτρηση των κινδύνων που αντιμετωπίζουν τα ΣΠΙ είναι αναγκαία καθώς επιτρέπει στα ΣΠΙ να αξιολογήσουν την πραγματική δομή κινδύνων, να προβούν σε συγκρίσεις με τη στοχευόμενη δομή κινδύνων και με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων. Αναμένεται ότι θα λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα για οποιεσδήποτε αδυναμίες εντοπίζονται. Επιπρόσθετα, τα ΣΠΙ πρέπει να προβαίνουν σε αξιολόγηση της επάρκειας του διαθέσιμου κεφαλαίου για κάλυψη των επιμετρηθέντων κινδύνων.

6.3.3 Ενοποίηση των κινδύνων

Αφού οι διάφορες κατηγορίες κινδύνων επιμετρηθούν θα πρέπει να ενοποιηθούν ώστε να υπολογισθεί ο συνολικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει το ΣΠΙ. Κατά τη διαδικασία ενοποίησης των κινδύνων, θα πρέπει το ΣΠΙ να βεβαιώνεται ότι λήφθηκαν υπόψη όλοι οι κίνδυνοι που αναγνωρίστηκαν. Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ληφθούν υπόψη συσχετισμοί μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών κινδύνων. Τονίζεται ότι, η ενοποίηση πρέπει να γίνει με τρόπο ώστε να λαμβάνεται υπόψη η αρχή της σύνεσης.

Το επίπεδο δυσκολίας της όλης διαδικασίας της ενοποίησης των κινδύνων αυξάνεται όσο αυξάνεται η πολυπλοκότητα των εργασιών του ΣΠΙ. Συνεπώς, χρειάζεται μια ολοκληρωμένη, καταγεγραμμένη διαδικασία ενοποίησης η οποία θα πρέπει να καθορίζει τις πηγές των διαφόρων πληροφοριών που χρειάζονται, τις ευθύνες του κάθε αξιωματούχου κ.α.

Αφού ολοκληρωθεί η ενοποίηση των κινδύνων, το ΣΠΙ πρέπει να προβεί σε διάφορες συγκρίσεις με το διαθέσιμο κεφάλαιο ώστε να εξαχθούν συμπεράσματα για τη δυνατότητα ανάληψης κινδύνων.

6.3.4 'Εκ των προτέρων' έλεγχος (Ex-ante control)

Κατά τη διαδικασία προγραμματισμού των εργασιών, τα ΣΠΙ πρέπει να καθορίζουν μέγιστα όρια για τον κάθε κίνδυνο και την κάθε λειτουργική μονάδα. Με τον τρόπο αυτό θα παρακολουθούνται οι κίνδυνοι που αναλαμβάνονται από την κάθε μονάδα, οι οποίες ταυτόχρονα θα καθίστανται υπόλογες για οποιεσδήποτε υπερβάσεις των ορίων.

Η εφαρμογή μιας ορθολογιστικής τιμολογιακής πολιτικής αποτελεί ένα πρόσθετο εργαλείο 'εκ των προτέρων' ελέγχου. Συναφώς, η τιμολογιακή πολιτική πρέπει να είναι άμεσα συνδεδεμένη με τους κινδύνους που αναλαμβάνει το ΣΠΙ έναντι των μελών και πελατών του.

Οι αναμενόμενες ζημιές προδιαγράφονται από την πιστοληπτική ικανότητα του κάθε πελάτη και αντικατοπτρίζονται στον καθορισμό της τιμολόγησης. Το κεφάλαιο για τις μη αναμενόμενες ζημιές υπολογίζεται με βάση τις πρόνοιες της Κανονιστικής Απόφασης για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

6.3.5 Παρακολούθηση των κινδύνων

Η παρακολούθηση των κινδύνων έχει ως στόχο να διασφαλιστεί ότι το προφίλ κινδύνων του ΣΠΙ συνάδει με τη διάθεσή του για ανάληψη κινδύνων ανά πάσα στιγμή. Η εν λόγω διαδικασία διεκπεραιώνεται μέσω της σύγκρισης των πραγματικών θέσεων που λαμβάνονται με τα μέγιστα όρια που έχουν τεθεί.

Το ΣΠΙ πρέπει να καθορίσει συγκεκριμένες διαδικασίες στις περιπτώσεις όπου παρατηρείται αυξημένη χρήση ή υπέρβαση των ορίων. Σχετικώς, τα ΣΠΙ μπορούν να καθορίσουν 'Επίπεδα Έγκαιρης Προειδοποίησης' (warning levels). Σε περίπτωση που οι πραγματικές θέσεις ξεπεράσουν τα εν λόγω όρια, το κάθε ΣΠΙ πρέπει να ενεργοποιήσει συγκεκριμένα μέτρα για τη διόρθωση της κατάστασης. Διορθωτικά μέτρα πρέπει επίσης να λαμβάνονται στην

περίπτωση υπέρβασης των ορίων, ώστε να επιτυγχάνεται η σύμπλευση της πραγματικής δομής κινδύνων με τη διάθεση ανάληψης κινδύνων του ΣΠΙ. Τέτοια μέτρα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

(α) Μέτρα μείωσης ή μεταφοράς κινδύνων

Τα μέτρα μείωσης των κινδύνων περιλαμβάνουν τη λήψη εμπράγματων εξασφαλίσεων, στις περιπτώσεις της χορήγησης πιστωτικών διευκολύνσεων, τη διασπορά των κινδύνων ή τη λήψη ασφάλειας. Η μεταφορά των κινδύνων περιλαμβάνει πώληση του ανοίγματος του ΣΠΙ ή την αντιστάθμιση των θέσεων και των κινδύνων μέσω της χρήσης διαφόρων παραγώγων (π.χ. συμφωνίες ανταλλαγής, προθεσμιακά συμβόλαια κ.τ.λ.).

(β) Ανακατανομή του κεφαλαίου

Η ανακατανομή του κεφαλαίου είναι δυνατή μόνο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες συγκεκριμένες μονάδες δεν αξιοποίησαν ολόκληρο το όριο που τους είχε αρχικά κατανεμηθεί. Τονίζεται ότι η συνολική δυνατότητα ανάληψης κινδύνων είναι το μέγιστο ποσό που το ΣΠΙ πρέπει να αναλαμβάνει ανά πάσα στιγμή.

6.3.6 Ποιότητα διαδικασιών παρακολούθησης και ελέγχου

Η διατήρηση ψηλού επιπέδου ποιότητας των διαδικασιών ετοιμασίας των ΕΔΑΚΕ είναι ιδιαίτερης σημασίας. Τα ΣΠΙ πρέπει να διασφαλίσουν ότι χρησιμοποιούνται συνεπείς μέθοδοι και διαδικασίες για την επιμέτρηση των διαφόρων κινδύνων και των διαθέσιμων ιδίων κεφαλαίων. Επιπρόσθετα, τα ΣΠΙ πρέπει να διασφαλίσουν την ποιότητα και την ασφάλεια των δεδομένων (data) καθώς και την αξιοπιστία των συστημάτων τους.

Τονίζεται επίσης, ότι πρέπει να γίνεται αξιολόγηση των αρμοδιοτήτων και διαδικασιών της μονάδος διαχείρισης κινδύνων με ιδιαίτερη προσοχή στον επαρκή διαχωρισμό των καθηκόντων και στη ύπαρξη της αναγκαίας ποιότητας ανθρώπινου δυναμικού.

6.3.7 Ετοιμασία Εκθέσεων

Εκθέσεις πρέπει να ετοιμάζονται από την Ανώτατη Διεύθυνση για τα αποτελέσματα των 'εκ των προτέρων' ελέγχων και των 'εκ των υστέρων' ελέγχων και σε περιπτώσεις που αναγνωρίζονται πρόσθετοι ή αυξημένοι κίνδυνοι. Οι εκθέσεις αυτές θα υποβάλλονται στην Επιτροπεία. Νοείται ότι η Ανώτατη Διεύθυνση θα καταγράφει στην έκθεση την προτεινόμενη προσέγγιση για το κάθε θέμα ξεχωριστά και για θέματα που άπτονται γενικότερης πολιτικής των ΕΔΑΚΕ τελική απόφαση θα λαμβάνει η Επιτροπεία.

Οι εκθέσεις σχετικά με τις ΕΔΑΚΕ πρέπει να ετοιμάζονται σε συνεχή βάση και συστήνεται όπως περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Τις διάφορες κατηγορίες κινδύνων και τις υποκατηγορίες τους,

- Τη χρησιμοποίηση των καταμετρηθέντων ορίων,
- Το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας,
- Αναφορές στις περιπτώσεις υπερβάσεων των ορίων,
- Προτεινόμενα μέτρα για τις περιπτώσεις που εντοπίστηκαν υπερβάσεις των ορίων,
- Αναφορά στα δομημένα όρια,
- Εξέλιξη του προφίλ κινδύνων του ΣΠΙ σε σχέση με την προηγούμενη έκθεση,
- Αποτελέσματα προσομοιώσεων της επίδρασης σεναρίων ακραίων περιπτώσεων,
- Οποιοδήποτε άλλο θέμα κρίνεται σημαντικό από την Ανώτατη Διεύθυνση ή/και τη Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων.

ΜΕΡΟΣ VI - ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΠΙ ΚΑΙ ΕΔΑΚΕ

7.1 Οργανωτική Δομή

Η οργανωτική δομή του ΣΠΙ πρέπει να χαρακτηρίζεται από επαρκή διαχωρισμό των καθηκόντων ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων (conflict of interest). Συνεπώς, μονάδες του ΣΠΙ που λαμβάνουν αποφάσεις για την ανάληψη κινδύνων δεν πρέπει να έχουν αρμοδιότητες ελέγχου των κινδύνων που αναλήφθηκαν.

Επιπρόσθετα, πρέπει να καθορισθούν και να καταγραφούν ξεκάθαρες, και διάφανες διαδικασίες και διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Ο Έφορος θα αξιολογεί την καταλληλότητα της οργανωτικής δομής κάθε ΣΠΙ κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης των ΕΔΑΚΕ μέσω της Διαδικασίας Εποπτικής Εξέτασης και Αξιολόγησης "ΔΕΕΑ" ή Supervisory Review and Evaluation Process "SREP". Τονίζεται ότι, η εφαρμογή επαρκών μέτρων εσωτερικής διακυβέρνησης από μέρους των ΣΠΙ αποτελεί υποχρέωση των ΣΠΙ η οποία απορρέει από τις πρόνοιες της οδηγίας 2006/48/ΕΚ, την Κανονιστική Απόφαση για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, την Κανονιστική Απόφαση για το πλαίσιο αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργανωτικής δομής, εσωτερικής διακυβέρνησης και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ΣΠΙ, και τη Συνεργατική Νομοθεσία γενικότερα.

7.2 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου

Τα ΣΠΙ πρέπει να έχουν ένα αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου το οποίο θα τους επιτρέπει να προβαίνουν σε τακτικούς ελέγχους της επάρκειας των διαδικασιών που ακολουθούν για την επιμέτρηση και διατήρηση επαρκούς κεφαλαίου.

Σχετική είναι η Κανονιστική Απόφαση για το 'Πλαίσιο Αρχών λειτουργίας και κριτηρίων αξιολόγησης της οργανωτικής δομής, εσωτερικής διακυβέρνησης και των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ΣΠΙ'.

ΜΕΡΟΣ VII -ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΕΔΑΚΕ ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ

8.1 Στάδια της διαδικασίας εφαρμογής

Ακολουθούν τα στάδια ετοιμασίας των ΕΔΑΚΕ:

(α) Αναγνώριση της Στοχευόμενης Θέσης (Target State)

Κάθε ΣΠΙ πρέπει να οριοθετήσει τους στόχους που προγραμματίζει να επιτύχει με την εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ. Οι εν λόγω στόχοι θα πρέπει να αφορούν τις κατάλληλες μεθόδους, διαδικασίες και οργανωτική δομή που πρέπει να εφαρμόσει, αφού πρώτα αξιολογήσει και λάβει υπόψη το προφίλ κινδύνου του. Επίσης, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι σχετικές πρόνοιες της Κανονιστικής Απόφασης για τον υπολογισμό της κεφαλαιακής επάρκειας και των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων, καθώς και οι κατευθυντήριες γραμμές που περιλαμβάνονται στο παρών κείμενο.

Συνεπώς, ο όλος σχεδιασμός των ΕΔΑΚΕ απαιτεί τη λήψη στρατηγικών αποφάσεων οι οποίες θα καθορίσουν τα επόμενα βήματα που θα ακολουθηθούν.

(β) Ανάλυση Χάσματος

Η ανάλυση χάσματος πρέπει να διενεργηθεί για να εντοπιστούν αποκλίσεις μεταξύ των υφιστάμενων διαδικασιών που ακολουθούνται με τις διαδικασίες-στόχους που θα οριοθετηθούν (όπως αναφέρεται στο σημείο (α) πιο πάνω). Τα αποτελέσματα της εν λόγω διαδικασίας θα καταδείξουν τα μέτρα που το κάθε ΣΠΙ επιβάλλεται να λάβει ώστε να επιτευχθεί η στοχευόμενη θέση.

Τονίζεται ότι τα αποτελέσματα της ανάλυσης χάσματος και οι επόμενες διορθωτικές ενέργειες πρέπει να καταγραφούν και να διαβιβασθούν στις επί μέρους υπεύθυνες μονάδες (π.χ. μονάδα διαχείρισης κινδύνων,) για τη λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων.

(γ) Προγραμματισμός της εφαρμογής

Το πρώτο στάδιο του προγραμματισμού της εφαρμογής αποτελείται από την ιεράρχηση των απαιτούμενων μέτρων που θα εφαρμοσθούν. Η ιεράρχηση θα επιτρέψει στο ΣΠΙ την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων του.

Το δεύτερο στάδιο, αποτελείται από την ομαδοποίηση των εργασιών που πρέπει να γίνουν και τον ορισμό των ατόμων που θα είναι υπεύθυνα για την ομαλή διεκπεραίωσή τους. Τέλος, θα πρέπει να τεθούν χρονοδιαγράμματα υλοποίησης του όλου έργου.

(δ) Εφαρμογή

Τα ΣΠΙ μπορούν σε πρώτο στάδιο να υιοθετήσουν τις μεθόδους που θα επιλέξουν και ακολούθως να ολοκληρώσουν τις εργασίες που αφορούν συστήματα πληροφορικής. Τέλος, θα πρέπει να γίνει καταγραφή όλων των σχετικών διαδικασιών ως επίσης και των αποτελεσμάτων των διαφόρων υπολογισμών των ΕΔΑΚΕ π.χ. επιμέτρηση και ενοποίηση κινδύνων, παρακολούθηση δυνατότητας ανάληψης κινδύνων, παρακολούθηση τήρησης ορίων κ.α.

8.2 Βασικοί παράγοντες επιτυχούς εφαρμογής των ΕΔΑΚΕ

Ακολουθούν οι βασικοί παράγοντες που θα κρίνουν την επιτυχή εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ:

(α) Έγκαιρος εντοπισμός του χάσματος

Τα ΣΠΙ πρέπει να εντοπίσουν έγκαιρα οποιεσδήποτε αποκλίσεις των υφιστάμενων διαδικασιών τους από τις απαιτούμενες ώστε να λάβουν τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα εγκαίρως. Ως εκ τούτου, αναμένεται ότι θα επιτευχθεί βελτίωση στις εσωτερικές διαδικασίες διαχείρισης των κινδύνων και θα υποβοηθηθεί η διασφάλιση της δυνατότητας ανάληψης κινδύνων του ΣΠΙ.

(β) Επιλογή κατάλληλων μεθόδων

Τα ΣΠΙ πρέπει να επιλέξουν τις κατάλληλες μεθόδους που εναρμονίζονται καλύτερα με το προφίλ κινδύνων τους. Η εν λόγω επιλογή θα καθορίσει την ακρίβεια των αποτελεσμάτων των ΕΔΑΚΕ και τις οικονομικές ανάγκες.

Κατά τη διαδικασία της επιλογής των μεθόδων, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες όπως οι μελλοντικοί επιχειρηματικοί σχεδιασμοί του ΣΠΙ οι οποίοι προδιαγράφουν τις μελλοντικές ανάγκες και κατ' επέκταση την καταλληλότητα των επιλεγμένων μεθόδων.

(γ) Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης

Τα ΣΠΙ πρέπει να εκπονήσουν Σχέδιο Δράσης το οποίο να περιλαμβάνει το σχεδιασμό και τον προϋπολογισμό όλων των εργασιών που σχετίζονται με τις ΕΔΑΚΕ. Επίσης, πρέπει να γίνει ιεράρχηση των εργασιών που πρέπει να ολοκληρωθούν.

Ταυτόχρονα, πρέπει να ορισθεί η Ομάδα Διαχείρισης που θα συντονίζει τις διαδικασίες, και θα παρακολουθεί την πρόοδο της υλοποίησης του σχεδίου δράσης. Επιπλέον πρέπει να καθοριστούν τα χρονοδιαγράμματα διεκπεραίωσης των διαφόρων σταδίων.

(δ) Επικοινωνία

Η πληροφόρηση του προσωπικού με τρόπο σαφή και διάφανο αποτελεί βασική παράμετρο η οποία θα υποβοηθήσει την γενικότερη υποστήριξη των νέων διαδικασιών από μέρους του προσωπικού. Συνεπώς, η κατάλληλη επικοινωνιακή πολιτική από μέρους της διεύθυνσης του ΣΠΙ, μπορεί να οδηγήσει ευκολότερα στην αναγκαία αποδοχή των νέων διαδικασιών από το προσωπικό και να οδηγήσει στην επιτυχή εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ.

(ε) Τεχνογνωσία και διαθέσιμοι πόροι

Η ύπαρξη των αναγκαίων πόρων και του απαραίτητου επιπέδου τεχνογνωσίας είναι παράγοντες αναπόσπαστα συνδεδεμένοι με τον επιτυχή σχεδιασμό και εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ.

Το ΣΠΙ πρέπει να διαθέτει τους κατάλληλους πόρους σε προσωπικό και συστήματα για να υποβοηθήσουν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των ΕΔΑΚΕ. Το μέγεθος και το προφίλ κινδύνων του ΣΠΙ και τα αποτελέσματα της ανάλυσης χάσματος είναι παράγοντες που θα καθορίσουν τις ανάγκες σε πόρους για σκοπούς των ΕΔΑΚΕ.

(ζ) Ποιότητα δεδομένων

Η ποιότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται (πληρότητα, ακρίβεια κ.α.) είναι υψίστης σημασίας καθώς καθορίζει την αξιοπιστία και ακρίβεια των αποτελεσμάτων της όλης διαδικασίας των ΕΔΑΚΕ. Συνεπώς, πρέπει να συστηθούν οι αναγκαίοι μηχανισμοί οι οποίοι να διασφαλίζουν την ποιότητα των δεδομένων.

ΜΕΡΟΣ VIII: ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

9.1 Υποβολή Έκθεσης ΕΔΑΚΕ

Τα ΣΠΙ καλούνται να ετοιμάζουν έκθεση για τις ΕΔΑΚΕ με ημερομηνία αναφοράς και προθεσμία υποβολής ως θα καθορίζεται κατά περίπτωση από τον Έφορο.

9.2 Ερμηνευτικές Εγκυκλίαι

Ο Έφορος δύναται να εκδίδει διευκρινιστικές ή και ερμηνευτικές εγκυκλίους και να καθορίζει σχετικά έντυπα με σκοπό την καλύτερη εφαρμογή της παρούσας Κανονιστικής Απόφασης.

9.3 Έναρξη ισχύος

Οι διατάξεις της παρούσας Κανονιστικής Απόφασης τίθενται σε ισχύ από την ημερομηνία δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας.

Διαδικασίες Εφαρμογής των ΕΔΑΚΕ σε συγκεντρωτικό επίπεδο

(i) Τα συνδεδεμένα ΣΠΙ οφείλουν να κοινοποιούν στον Κεντρικό Φορέα τα στοιχεία και πληροφορίες που είναι απαραίτητα για σκοπούς συμμόρφωσης με τις πρόνοιες της παρούσας Κανονιστικής Απόφασης σε συγκεντρωτικό επίπεδο.

(ii) Ο Κεντρικός Φορέας για σκοπούς αποτελεσματικότερης και αποδοτικότερης αξιολόγησης δύναται μετά από συνεννόηση με τον Έφορο, να υποδείξει συγκεκριμένη μορφή υποβολής των στοιχείων και πληροφοριών ή κατηγοριοποίηση κινδύνων, ταξινόμηση κλπ.

(iii) Ο Κεντρικός Φορέας σε περίπτωση που κρίνει ανεπαρκείς τις εσωτερικές διαδικασίες που εφαρμόζει συνδεδεμένο ΣΠΙ , είτε στο σύνολό τους ή σε οποιονδήποτε μέρος τους, δύναται να εκδίδει σχετικές οδηγίες προς το ΣΠΙ με βάση τη συνεργατική νομοθεσία για λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων.